

Redd Barna

magasinet 3/2020

HVOR TRYGGJE ER BARNNA VÅRE PÅ TRENING?

Medisinsk
suksesshistorie
i Etiopia

Redder barn
med gode
historier

Trapper opp
kampen mot
melkepulver

UTAN UTDANNING TAPAR VI KAMPEN MOT KORONA

I sommar besøkte eg for første gong Lepramuseet St. Jørgen Hospital i Bergen. Lepra, som og vert kalla spedalskheit, var tidlegare ein frykta sjukdom her til lands. Kroppen til pasienten vert langsamt broten ned, og med tida vert mange stygt deformert. I Noreg døydde dei fleste som var smitta til slutt av sjukdommen eller av fattigdommen som fylgde med utstøytninga frå samfunnet.

Per Ladehaug frå Nordfjord døydde på St. Jørgen Hospital i 1883. Per var oldefar til mi svigermor og med det tipp-tipp-oldefar til barna mine. Vi har med andre ord hatt ein frykteleg, dødeleg sjukdom i slekta – ein sjukdom det tidlegare ikkje var nokon behandling for.

Gjennombrøtet kom for rundt hundre år sidan. Då påviste Bergens-legen Armauer Hansen gjennom forskinga si at lepra var ein smittsam sjukdom. Det tok enno 50 år med forskning før ein fann eit middel mot leprabasillen. I dag kunne lepra vore heilt utrydda, men stigmaet som følgjer sjukdommen er sterkt. Nokre sjuke og smitta gøymmer seg heller bort enn å søkja medisinsk hjelp. Andre får ikkje helsehjelp fordi helsestyresmaktene i landet der dei bur prioriterer bort desse pasientane, som ofte er fattige og ressursvake. Derfor er det framleis fleire hundre tusen menneske i verda som har lepra.

I 1970 opna Armauer Hansen Research Institute (AHRI) i Etiopia på initiativ av og med støtte frå norske og svenske Redd Barna. I dei femti åra som har gått har tusenvis av leprapasientar fått behandling her. Like viktig er den medisinske forskinga.

FOTO ØYVIND TOFT

I dag er instituttet den største medisinske forskingsinstitusjonen i dette store afrikanske landet. No vert det forska på ei rekkje sjukdommar på instituttet, mellom anna dagens Covid-19-virus.

Verda har vorte råka av mange store utbrot av smittsame sjukdommar og epidemiar opp gjennom hundreåra. Spanske-sjuka, tuberkulose, polio, koppar, lepra og Ebola har teke millionar av liv. Felles for dei smittsame sjukdommane er at dei har blitt overvunne. Dyktige forskarar innan medisin og biologi har kartlagt sjukdommane og gjennom nitid forskning funne vaksiner og behandlingar.

Utdanning og forskning heng saman som hand i hanske. Utan god utdanning får vi ikkje gode forskarar. Dette er viktig å ha klart for seg no når Covid-19-viruset trugar liv og helse over heile verda. Det er ein dobbel tragedie dersom korona-epidemien sender barn ut av skolen, slik vi ser i mange land. Ikkje berre vert barna fråteke utdanninga si – verda vert samstundes fråteken neste generasjons forskarar. Ved å støtta skole og utdanning førebur vi oss og på neste utbrot av ein farleg, smittsam sjukdom. Det er vanskeleg å sjå at vi kan la vere, for utan utdanning tapar vi kampen mot smittsame sjukdommar.

Sjå og generalsekretær Birgitte Lange sin leiar på side 46-47.

Elin Toft
redaktør
magasinet@reddbarna.no

Redd Barna

Redd Barnas arbeid: Redd Barna kjemper for barns rettigheter og for at alle barn skal overleve, lære og være trygge – uansett hvem de er og hvor de bor. Vi er medlem av internasjonale Redd Barna, verdens største uavhengige bevegelse for barn, og arbeider for og med barn i mer enn 120 land. Redd Barna er en medlems- og rettighetsbasert organisasjon med rundt 100 000 faddere, faste givere og medlemmer i Norge. Vi har hovedkontor i Oslo og regionkontorer i Oslo, Kristiansand, Bergen, Trondheim og Tromsø.

Kontakt Redd Barna

Besøksadresse Oslo: Storgt. 38, inngang Hausmannsgate. **Postadresse:** Postboks 6902 St.Olavsplass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 09 00

Internett: www.reddbarna.no
Gavekonto: 8200.01.03000
Felles telefon for alle regionkontorer: 22 99 09 00
Regionkontor i Midt-Norge: Verftsgata 4, 7042 Trondheim
Postboks 8881, 7481 Trondheim
Regionkontor i Vest-Norge: Kong Oscars gate 62, 5017 Bergen
Regionkontor i Sør-Norge: Tordenskjoldsgate 11, 4612 Kristiansand
Regionkontor i Nord-Norge: Storgata 88, 9008 Tromsø. Postboks 145, 9252 Tromsø
Regionkontor i Øst-Norge: Storgata 38, inngang Hausmannsgate. Postboks 6902 St.Olavsplass, 0130 Oslo

Redd Barna-magasinet
Utgiver: Redd Barna
Redaktør: Elin Toft
Ansvarlig redaktør: Ingrid Svendsen

Redaksjonen ble avsluttet 8. september 2020. Redd Barna-magasinet kommer ut fire ganger i året i et gjennomsnittlig opplag på cirka 100 000 eksemplarer og distribueres vederlagsfritt til medlemmer og personer som slutter opp om organisasjonen. Signerte artikler står for forfatterens egen regning. Ettertrykk tillatt. Vennligst oppgi kilde.
Design og presentasjon: Spoon

E-post: magasinet@reddbarna.no
Trykk: Aller Trykk. ISSN 1503-7711

Redd Barna-magasinet er merket med det offisielle miljømerket Svanen, som er en garanti for at det merkede produktet holder en høy miljømessig standard. Aller Trykk, som trykker dette bladet, er godkjent som svanemerket bedrift. Det vi si at hele produksjonen følger strenge

miljøkrav fra råvare til ferdig produkt. Aller Trykk har i tillegg lisenser for EU-blomsten, FSC og Rainforest Alliance. Magasinet er dessuten pakket i flerlags biofilm, som er 100 prosent nedbrytbar og skal kastes med matavfall, eller i hjemmekompostering.

Innsamlingskontrollen i Norge ble etablert i 1991 som en stiftelse med offentlig godkjenning, og Redd Barna har vært medlem siden 1995. Stiftelsens formål er å ivareta allmennhetens interesser i at innsamlinger til humanitære, kulturelle og religiøse formål organiseres og gjennomføres på en betryggende måte, og at midlene forvaltes forsvarlig.

Synspunkter på Redd Barna-magasinet?
Tips eller ideer? Skriv til oss på magasinet@reddbarna.no

FOTO: REDD BARNA

I Cox Bazar, verdens største flyktningleir, har Redd Barna åpnet sykehus for Covid-19-pasienter. I tillegg driver organisasjonen 10 klinikker for pasienter med andre sykdommer.

INNHOOLD

SIDE 16

Eventyr for barn på flukt

– Klart vi stiller opp for et godt formål, sier skuespillerne Anders Baasmo og Iselin Schumba. I sommer har en rekke kjente skuespillere lest gode historier for å skaffe oppmerksomhet om barn på flukt.

SIDE 20

Ikke steng skolene!

De yngste skal ikke betale prisen for at voksne ikke tar gode nok forholdsregler mot korona. Skoler og barnehager må holdes åpne så lenge det er mulig, krever Redd Barna.

SIDE 26

Viktig forskning

For 50 år siden startet norske og svenske Redd Barna Armauer Hansen Research Institute (AHRI) i Etiopia. Det har fått stor betydning for behandling av sykdommer og medisinsk forskning i Etiopia.

SIDE 31

Inspirerende

«Det er utrolig inspirerende å ha muligheten til å påvirke organisasjonen som man er en del av!»
I dette nummeret av Redd Barna-magasinet møter du ildsjelen Anne Vad.

SIDE 36

Stadig yngre ser porno

Nettporno sprer seg blant barn og ungdom. Dette er med på å normalisere seksuelle krenkelser blant unge, viser en fersk Redd Barna-rapport.

SIDE 40

Kampen mot melkepulveret

Redd Barna fortsetter kampen mot aggressiv markedsføring av morsmelkerstatning i fattige land.

FOTO: MEDHUM

Studenter for Malawi side 30

FOTO: INGE LIE/REDD BARNA

Lytt til flyktningbarna side 32

Forsidebildet

Fokuset i dette Redd Barna-magasinet er på overgrep mot barn i idretten. Se side 4

TRYGG PÅ TRENING?

300 000 barn i Norge er med i organisert idrett. De trener, konkurrerer, spiller kamper og reiser på turneringer. Men hva hvis tilliten mellom de unge utøverne og de eldre trenerne misbrukes? Hva hvis barnet blir utsatt for overgrep? Hvordan sikrer vi at barna er trygge når de driver med idretten sin?

**- DET SKJER,
MEN IKKE HER
HOS OSS!**

Fotballjentene på Røa jenter 2005 opplever idretten som et trygt sted å være. Samtidig mener de det er bra med større bevissthet rundt overgrep innen sport og

Det er viktig å ha fokus på overgrep i idretten, mener både jentene i Røa fotball og treneren deres.

– Kom igjen. Lenger ut til høyre. Skyyyyt! 22 jenter jager en ball. På sidelinjen roper treneren ut kommentarer og beskjeder. Noen unge wannabee's følger nøye med fra sidelinjen.

Fotballbanen er en arena for lek, moro og aktivitet. Kan dette virkelig også være en arena for overgrep?

Treningen er over, og mange av spillerne i Røa jenter 2005 flokker seg tett rundt trener Mason. Nettbrettet der han har tegnet opp spillet blir nøye studert. Andre spillere kaster seg ned på bakken i en herlig floke

av røde drakter, lange bein og hestehaler. Nå er det tid for å få igjen pusten.

GLEDER SEG TIL TRENING

– Det er viktig å ha fokus på overgrep i idretten. Men det skjer ikke her. Jeg har hørt om pedofile trenere i andre klubber, men ikke hos oss, sier en av jentene som hviler ut etter treningen. Enja, en av lagets to kapteiner, legger til: – Vi vet at det er mer utrygt på store turneringer og cuper, for eksempel Norway Cup. Der må vi passe oss, og ikke være alene.

«Hvis jeg må snakke med en spiller på to-mannshånd, snakker vi sammen på banen eller tribunen; alltid et sted der det er andre mennesker til stede. Dette er for å beskytte både spilleren og ikke minst treneren.»

MASON MINISTER,
TRENER RØA JENTER 2005

jentene, og det nikkes iherdig med hestehaler.

Hva hadde de gjort hvis en voksen i støtteapparatet eller en trener ble innpåsletten? Jentene tenker seg om.

ALDRIALENE

– Det kan være vanskelig å skjønne hva som foregår fordi det bare skjer langsomt, og så blir det normalt, liksom, sier Kristine. – Og så er mange usikre på hva som er galt og om de har sagt ordentlig nei. Og hva er egentlig et overgrep? Men når

– Vi må passe oss for alle menn og gutter som bruker makt på en dårlig måte, smeller det fra Kristine, den andre kapteinen.

Jentene gleder seg til å gå på trening, og opplever det som et trygt sted. Når de spiller fotball sammen blir de sterke sammen, forteller de, – vi står sammen både når det går bra og når det går dårlig!

VÅGE Å SI NEI TIL TRENEREN

At en trener, forelder eller annen voksen i støtteapparatet kan misbruke makten sin

til å komme for tett innpå dem, kanskje også begå seksuelle overgrep, har de tenkt lite på.

– Vi tenker i alle fall ikke på vår trener slik. Vi ser opp til ham og har respekt for ham. Tonen oss imellom er god, og hverken for tett eller ubehagelig. Vi har en bra dialog med Mason, han er vår venn, sier jentene. Samtidig er de klare på at treneren uansett ikke skal komme fysisk for tett på dem.

– Treneren vår masserer oss for eksempel ikke – det hadde vi ikke likt! sier en av

Idretts glede og fellesskap. Slik tenker jentene på laget om fotballen.

det gjelder et barn, så er det i alle fall aldri barnet sin feil!

– Er det tydelig for alle i klubben hva som er rett og galt?

– Jeg tror vi er ganske klar over hva som er ok og ikke ok når det gjelder oppførsel. I alle fall i vårt lag, sier Enja. Hun synes det er bra at det blir mer bevissthet rundt overgrep i idretten. – De som har opplevd vonde ting får i alle fall vite at de ikke er alene. Og det kan gjøre det lettere for dem.

– Er dere noen gang helt alene med treneren?

– Aldri, svarer de to i kor. – Av og til må vi snakke med Mason alene, men det er likevel alltid mange rundt oss. Det er bra for oss alle.

OVERRASKET OVER NORGE

Jentelagets trener, Mason Minister, bekrefter det jentene forteller. Han er aldri alene med en spiller. Det er en forholdsregel han tar for ikke å komme i vanskelige situasjoner.

– Hvis jeg må snakke med en spiller på tomannshånd, snakker vi sammen på

banen eller tribunen; alltid et sted der det er andre mennesker til stede. Dette er for å beskytte både spilleren og ikke minst treneren.

Mason Minister trener Røa jenter 2005 og et annet jentelag i yngre aldersgrupper. Han har trenerutdannelse fra Manchester i England, og har tatt flere sikkerhetskurs i hjemlandet England.

– Disse kursene tar blant annet opp faren for seksuelle overgrep mot unge idrettsutøvere. Jeg ble veldig overrasket da jeg kom til Norge og skjønte at det ikke er krav om slike sikkerhetskurs for trenere, sier Mason. Han understreker at alle som har med barn å gjøre må kjenne til hvordan overgrep kan forhindres, kanskje også stoppes.

– Hva gjør du hvis du blir mistenksom overfor en trenerkollega. At du synes treneren oppfører seg upassende overfor en ung idrettsutøver?

– Jeg ville tatt det rett til ledelsen i klubben. Selv om jeg ikke var sikker, men bare hadde en mistanke. Slikt må stoppes umiddelbart! ●

HVA SKAL DU GJØRE HVIS DU ER BEKYMRET FOR ET BARN I ET IDRETTSLAG?

- Søk hjelp og råd fra fagpersoner. Du kan alltid rådføre deg anonymt med politi, barnevern eller et senter mot incest og seksuelle overgrep.
- Meld ifra. Er det akutt og overgrepet nettopp har skjedd eller du tror barnet er i fare, skal du melde fra til politiet umiddelbart. Ellers kan du melde fra til styret i klubben som har ansvar for å ta saken videre.
- Møt barnet som en trygg voksen. Gå i dialog med barnet og spør hvordan det har det. Gi barnet mulighet til å snakke. Ikke spør og grav om alt mulig, men prøv å få vite nok til å skjønne om de trenger hjelp.

Kilde: SMISO

Ble misbrukt én gang i uka – idrettstrener dømt til fengsel

Den profilerte idrettslederen fra Engerdal innrømmet overgrep i retten. Nå er han dømt til fengsel i ett år og to måneder.

Trend Irén Hages
Journalist
Anders Bakkerud Larsen
Journalist
Ragnhild Moen Hole
Journalist

Politiet: – Overgrepssiktet idrettsleder skjenket mindreårige før overgrep

Idrettslederen fra Hedmark som skal ha misbrukt gutter i 30 år, skal ha skjenket mindreårige gutter i forbindelse med overgrep. Dette skal ha skjedd på konkurranser og treningsamlinger i inn- og utland.

DOM, Hermin
FOTO: TROND B

Kjetil Åge Kæmpesveen
Journalist

Publisert 24. jan. 2020 kl. 06:58
Oppdatert 1. feb. 2020 kl. 12:54

Fotballdommer skal ha misbrukt flere tenåringsgutter

BERGEN SENTRUM (NRK): Mannen i slutten av 20-årene holdt kurs og hadde oppfølging av unge dommere. Nå etterforsker politiet om han har utnyttet sin posisjon til å oppnå seksuell omgang.

Emmet Sunnefjord Otnes
Journalist

Publisert 25. sep. 2019 kl. 14:57
Oppdatert 21. sep. 2020 kl. 10:06

Tors historie setter i gang forskning på overgrep

Tor Solbakken sto fram og fortalte om seksuelle overgrep han ble utsatt for av treneren sin i håp om å hjelpe andre. Nå kan det føre til forskning på overgrep i idretten.

Anne Karli Løberg
Journalist

Publisert 26. mars kl. 18:13

Ansvarsperson i Vålerenga Fotball varetektsfengslet mistenkt for overgrep mot mindreårige

— Det er en tøff sak som vi tar på det aller største alvor. Det er helt klart, sier klubbkonsulent Tine Grødal i Vålerenga Fotball.

NTB

PUBLISERT Lørdag 16. mai 2020 - 16:25 BEST OPPDATERING Lørdag 16. mai 2020 - 17:26

En person med en ansvarrolle i Vålerenga Fotball er varetektsfengslet på grunn av mistanke om seksuelle overgrep mot mindreårige, melder TV 2.

Kanalen har fått tilgang til fengslingskjennelsen, der det kommer fram at den siktede har erkjent straffskyld i retten. Vedkommende skal også i stor grad ha erkjent forholdene.

TRE OM TRYGG PÅ TRENING

Ingrid Tollånes (Gjensidige-stiftelsen)

– Vi bidrar med 8,1 millioner til prosjektet Trygg på trening over tre år. Gjensidige-stiftelsen er Norges største finansstiftelse, og gir tilskudd til lag og foreninger. Vår visjon er å skape gode liv i trygge samfunn, med fokus på barn og unge. Redd Barnas «Barndom betyr alt» matcher helt vår visjon.

– Trygg på trening treffer en veldig viktig målgruppe i Norges største frivilligorganisasjon: idretten.

– Redd Barna er en positiv, kompetent og inspirerende organisasjon å jobbe sammen med. Jeg har trygghet for at dette blir bra og at midlene blir forvaltet godt.

Rasmus Olstad Semmerud (fotballforbundet)

– Jeg vil gjerne få skryte av Redd Barna. Kompetansen deres er gull verdt.

Samarbeidet er veldig bra, vi utfyller hverandre. I løpet av 2020-21 skal alle fotballklubber ha tatt kurset. Vi har allerede fått mange positive tilbakemeldinger fra kretser og klubber, og anbefaler kurset på det sterkeste!

Tine Grødal (klubbkonsulent i Vålerenga fotball)

– Trenere og spillere får aha-opplevelser når de går gjennom kurset. En ting er at de skjønner mer av hva overgrep innen idrett kan dreie seg om. Kanskje like viktig er at de får veiledning i hvordan, til hvem og hvor de skal bringe bekymringer videre. Dette må det snakkes jevnlig om. Det er inspirerende og viktig å jobbe videre med temaet.

Elin Langli fra Redd Barna snakker med jentene på Røa Jenter 2005 om hvordan noen voksne bruker idretten til å begå overgrep.

TAR GREP MOT OVERGREP

Fram til for få år siden var overgrep innen idretten et ikke-tema. Men så begynte voksne å fortelle om hva de som barn ble utsatt for i ulike idrettsgrener.

Grove overgrepssaker har blitt rullet opp de siste årene og trenere har blitt tiltalt og dømt.

– Det at noen har våget å bryte tausheten rundt overgrep i idretten har ført til en stor endring. Nå er temaet løftet opp, og ikke lenger umulig å snakke om, sier Silje Vold, Redd Barnas ekspert på vold og overgrep mot barn.

– Det har vært vanskelig å bryte tausheten rundt overgrep i idretten. Seksuelle overgrep mot barn er noe vi ikke ønsker skal skje, og det er vanskelig å snakke om. Dessuten er overgripere ofte ressurssterke, godt likte personer som vi har tillit til, også innen

– Tenk om jeg får mistanke til han hyggelige naboen som jeg spiller golf med resten av kursdeltakerne fra fotballklubbene Skedsmo IF, Lørenskog

idretten. Han eller hun (ja, kvinner kan også være overgripere) kan bruke lang tid på å etablere tillitsforhold til barn og deres foreldre. Derfor reagerer mange med at «dette hadde jeg aldri trodd!» når overgrepssaker rulles opp. Vi kan ikke se utenpå hvem som begår overgrep.

ARENAER FOR OVERGREP

Silje Vold står midt i arbeidet med å utvikle et nytt kursopplegg som er skreddersydd for ulike idrettsgrener. Målet er å hindre at barn blir utsatt for overgrep i forbindelse med idrett. Hun gleder seg over en stor

med. Hva gjør man i en sånn situasjon? Martin Steen fra Lørenskog IF tygger på noen dilemmaer sammen IF og Rælingen FK.

«Det at noen har våget å bryte tausheten rundt overgrep i idretten har ført til en stor endring.»

SILJE VOLD, REDD BARNA

FAKTA OM KURSET

- Redd Barna utvikler sammen med SMISO Hordaland, Norges idrettsforbund og flere særforbund kursopplegget Trygg på trening med Redd Barna.
- Kurset skal gjøre idrettsklubbene tryggere for barn. Kurset er laget som et enkelt e-læringskurs som trenere og lagledere kan holde selv.
- I 2020 samarbeider Redd Barna med Norges Fotballforbund og Norges Svømmeforbund. I løpet av årene framover vil flere samarbeidspartnere bli inkludert.
- Trenere og andre tillitspersoner skal få opplæring i hva seksuelle overgrep er, hva voksne kan gjøre hvis de er bekymret for et barn, og hvordan seksuelle overgrep i egen klubb kan forebygges.
- Kurset er så langt finansiert av Bufdir og Extra- stiftelsen. Gjensidige-stiftelsen har gitt 8,1 millioner kroner over tre år for videreutvikling av kurset.

DETTE ER SEKSUELLE OVERGREP

- Seksuell krenkende adferd, som for eksempel å sende et bilde av kjønnsorganet sitt til noen.
- Det kan være seksuell adferd, ved å ta på kroppen til noen.
- Seksuell omgang; å trenge inn i kroppens hulrom med fingre, gjenstander eller kjønnsorgan.
- To av ti kvinner og en av ti menn opplever overgrep før de fyller 18 år.
- Det tar i gjennomsnitt 17 år før folk forteller om overgrepene.
- 85% av voksne synes det er ubehagelig å spørre barn om overgrep – bare 5% av barna synes det er vanskelig å svare.

pågang fra særforbund som ønsker å ta del i Redd Barnas kursopplegg.

– Dette er noe idretten selv er opptatt av. Alle ønsker at idretten skal være et trygt sted for unge idrettsutøvere. På alle fritidsarenaer der barn møter voksne, er barna sårbare for utnyttelse og seksuelle overgrep. Derfor må vi ta tak i dette, sier Silje Vold. Hun understreker at problemet ikke er spesielt for idretten.

– Vi finner det samme i for eksempel speiderbevegelsen og korpsbevegelsen. Men idretten omfatter utrolig mange barn – ni av ti norske barn er med i organisert idrett – samtidig som den har noen spesielle utfordringer.

– Som er?

– I de aller fleste idretter er det kroppskontakt, enten det er mellom utøvere eller trenere og utøvere. Noen ganger er barnet og treneren alene, for eksempel i garderoben. I enkelte idretter reiser klubben eller laget på turneringer der det kan være overnattinger. Dette er forhold som vi må få ledere og trenere til å tenke rundt, slik at det ikke blir arenaer for overgrep.

KURSOPPLEGG RULLES UT

Norges Fotballforbund er et av forbundene som samarbeider med Redd Barna om utviklingen av kursopplegget. Gjennom et prøveprosjekt i Viken, Vestfold og Buskerud fotballkretser skal ny kunnskap hentes inn. Deretter skal kurset utvikles videre og etter hvert rulles ut til flere fotballklubber.

Redd Barna-magasinet er tilstede i Strømmen idrettshus en mandags kveld,

– Det er nyttig å måtte tenke gjennom ulike scenarier, mener Malin Øiseth fra Fet IL, som også er fotballdommer.

der tolv ledere fra de tre lokale fotballklubbene Skedsmo IF, Lørenskog IF og Rælingen FK skal bruke noen ettermiddagstimer på å lære om seksuelle overgrep mot barn innen idretten.

I løpet av denne ettermiddagen skal deltakerne få kunnskap som kan forhindre og forebygge overgrep mot barn. Om hvordan de kan oppdage overgrep og hvor de skal gå med bekymringen sin. De skal bli trygge voksne som vet hva de skal gjøre hvis de er urolige for et barn, og hvilke rutiner klubben bør ha på plass for å hindre overgrep.

Elin Langli er Redd Barnas rådgiver for barn og idrett, og leder arbeidet med å utvikle kurset. Nå tar hun ordet foran den lydhøre forsamlingen:

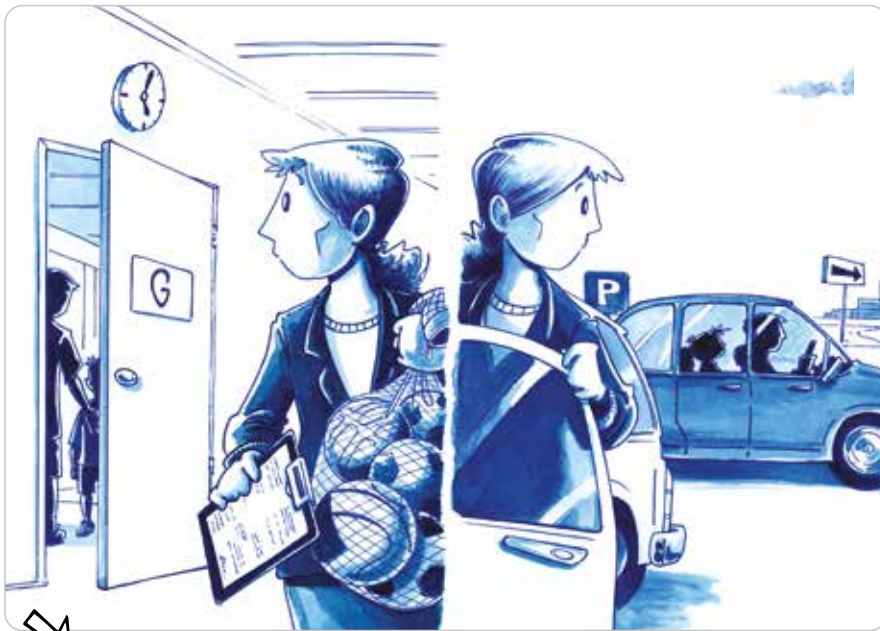
– Det er viktig for foreldre å være sikre på at barna deres er trygge. Samtidig må vi vite hva vi skal gjøre hvis noe skjer. Jo bedre rustet klubbene er, jo tryggere vil også trenerne være. Dette gjelder først og fremst trygghet for barna, men også for trenerne. De skal ikke sette seg i en situasjon som kan bli farlig eller som kan misforstås.

Elin Langli, rådgiver i Redd Barna

PEDOFILE OPPSØKER BARN

Langli drar de tolv rundt bordet gjennom den grunnleggende kunnskapen om over-

En trenerkollega oppholder seg mye i garderoben sammen med Johan 9 år. Du begynner å følge ekstra med på relasjonen deres. Trenerkollegaen din kjører også Johan hjem etter trening. Hva gjør du videre?

- FOKUSER PÅ BARNET

Trond Berge Høvik i Senter for incest og overgrep (SMISO) i Bergen er en av fagpersonene som har bidratt inn til Redd Barnas kurs. Han har samarbeidet med Hordaland

idrettskrets i flere år om kurs og er opptatt av å formidle kunnskap om overgrep, både til trenere og til andre voksne i klubber og lag.

– Målet er at trenere og voksne blir trygge i møte med en krevende situasjon, så trygge at barn våger å snakke med dem om det som er vanskelig. Slik sikrer vi idrettsarenaene der barn er sårbare for overgrep, sier Trond Høvik. Og legger til at mange er altfor opptatt av hvordan de skal forholde seg til en mulig overgriper:

– Ikke bry deg om eller let etter en mulig overgriper. Har du en mistanke, skal du gå til styret i klubben. Er det akutt fare, skal du gå til politiet. Det er politiets oppgave å etterforske, ikke din. Den du skal fokusere på er barnet. Gi barnet en mulighet til å fortelle. Barn sier som regel ifra til voksne flere ganger før de blir trodd. Men dette er utfordrende for voksne å høre, og barn kan ha vanskelig for å «trenge igjennom» med det de vil fortelle. Ikke press, men legg til rette for en prat. Barn vil ofte fortelle, men vi voksne vegrer oss. Vi klarer ikke tenke tanken. Møt med barnet er kanskje både det viktigste og vanskeligste. Men barns sikkerhet skal være i førerretet, også innen idretten. Vi ser det ikke før vi tror det.

Redd Barnas kurs skal ruller ut til mange fotballklubber utover høsten og vinteren. Andre idrettsorganisasjoner har også meldt sin interesse. Her snakker leder Elin Langli med Røa-jenter.

grep. Hun forteller at pedofile oppsøker arenaene der det finnes barn. Derfor går de også til de klubbene med dårligst rutiner, der de har mindre sjanse for å bli oppdaget.

Gruppen rundt bordet går gjennom en del konkrete dilemmaer som en trener kan stå overfor. Som at en juniortrener viser en spiller altfor mye oppmerksomhet. At en trener alltid dukker opp i jentegarderoben når spillerne dusjer og skifter. At en guttespiller virker trist og klenger seg til treneren eller andre voksne på banen. Eller at en forelder ofte er alene i bilen med en spiller.

PLIKT TIL Å AVVERGE

Etterpå slippes diskusjonen løs. Delta-

kerne snakker om beredskapsplaner, varslingsrutiner og politiattester. Om når en skal ta affære og hvordan en skal gjøre det. Og om de mange dilemmaene som kan oppstå.

Elin Langli summerer opp:

– Husk at alle voksne har avvergeplikt. Det vil si at alle over 18 år er pliktig til å melde fra hvis de er bekymret for om et barn blir utsatt for et overgrep, også i forbindelse med idrett. Mange er usikre på hva de skal gjøre og velger derfor å la være melde fra sin bekymring. Men vi skal ikke drive etterforskning – vi skal bare melde fra. Og vi kan gjøre det anonymt. Så tar politiet seg av etterforskningen, eller barnevernet vurderer situasjonen. ●

Klubben vår er en "Trygg på trening"-klubb. Våre trenere har gått på kurs og lært hva de skal gjøre for at vi skal være trygge på trening.

Dette er tre ting vi skal gjøre i vår klubb:

- 1: _____
- 2: _____
- 3: _____

HEMMELIGHETEN

– Jeg tenkte ikke på det som et overgrep. Men jeg skjønnte at noe ikke var riktig og at det måtte være en hemmelighet.

Hun som tenker tilbake til tenårene da hun var aktiv fotballspiller, er i dag en voksen kvinne. Fotballen er lagt på hylla. Men fra hun var 12 år og gjennom hele ungdomstiden tenkte hun på lite annet enn fotball. Det var livet hennes – og hun var god.

– Jeg var et talent. Det gjorde at jeg ble sett og fikk masse oppmerksomhet, både fra treneren og andre. Jeg var veldig glad i å spille og blomstret på fotballbanen. Det var stas å bli sett, og mamma og pappa var stolte!

VILLE IKKE LAGE BRÅK

Hanne, som vi kaller henne her, følte seg trygg på trening. Men hun var et uerfarert barn, og skjønnte ikke at treneren etter hvert brukte sin posisjon til å manipulere henne.

Naturlig omtanke vippet langsomt over til noe annet. Det ble stadig mer oppmerksomhet, ros og hyggelige meldinger. Så begynte treneren, som var 18–20 år gammel, å stille opp med bil på treningene, og ville gjerne kjøre henne hjem. Etter hvert ble det lengre bilturer. Han inviterte på kino, spanderte på henne og kom med komplimenter. På treningsleirer og cuper var de sammen hele tiden, etterhvert så mye at andre begynte å reagere.

– Første gangen han gikk fysisk over streken var å en hyttetur med laget. Treneren la seg ved siden av meg om natten og tok meg på puppene. Jeg ble sjokkert og satt ut. Men så tenkte jeg at selv om dette var veldig rart, så var det kanskje sånn det var. Jeg ville ikke lage bråk og oppstyr, det ville bli flaut.

INGEN «GAMMEL GRIS»

Hanne beskriver treneren som en allright fyr, slett ikke noe ondt menneske og langt fra det vanlige bildet av en overgriper av typen «gammel gris». Hun kjente ham fra nabolaget, og familiene var venner.

Selv spant hun seg inn i et stadig tettere nett av løgner overfor foreldrene. Å dele med moren sin den uroen som hun etter hvert kjente over stadig mer intim beføling, var derfor ikke i tankene hennes. Tvert imot ville hun ikke at noen skulle vite hva som foregikk.

«Det var kommet veldig langt før det gikk opp for meg hva som foregikk.»

HANNES MOR

Når Hanne ser tilbake, ser hun en 12-åring med forvirrede følelser som ikke skjønner hva som skjer. Hun ser en jente som er tidlig utviklet fysisk, men er et barn mentalt, og som ikke forstår noe av maktforholdet mellom spiller og trener.

DEVOKSNE SVIKTET

Hannes mor la etter hvert merke til at jenta ble veldig tynn. Hun forstod at noe var galt, men ante ikke hva det kunne være.

Det hele sprakk den dagen datteren kom hjem fra biltur med jord over hele ryggen. Da skjønnte moren at hun hadde ligget på rygg i skogen. Plutselig gikk det opp for henne at jenta hennes løy, forteller Hannes mamma.

Når hun tenker tilbake er hun mest av alt sint og skuffet på de andre voksne rundt laget som hadde mistanke, men som ikke sa ifra.

– Jeg synes støtteapparatet – andre foreldre og voksne – sviktet. De burde i alle fall gitt oss foreldre et hint om at vi burde følge bedre med på barnet vårt. Det var kommet veldig langt før det gikk opp for

meg hva som foregikk, og jeg får frynsninger på ryggen når jeg tenker på hva som kunne blitt konsekvensene hvis det ikke var blitt stoppet.

HELTER OG FORBILDER

Hannes mamma tok et rasende oppgjør med overgriperen og ga beskjed om at han aldri mer skulle nærme seg datteren. For Hanne var dette det verste: at løgnene ble oppdaget og at treneren fikk skammen.

– Jeg likte ham jo på en måte, og ville ham ikke noe vondt. At han forsvant bort fra livet mitt var faktisk følt, for han ga meg også mye som var fint.

Hanne er i dag selv mor til to jenter i førskolealder. Hun håper inderlig at de vil vokse opp og bli glad i sport og idrett, slik hun selv er.

– Idrett er fint, men det er også en mulig farlig arena. Overgrep kan skje over alt der voksne er alene med et barn. Samtidig har barn de siste årene fått mye mer kunnskap om overgrep og hva voksne kan finne på å gjøre gjennom blant annet Redd Barnas «Kroppen min eier jeg»-kampanje.

– Hva tenker du i dag om de erfaringene du gjorde som 12–14-åring?

– Minnene sitter som spikret. Dette er det eneste jeg husker fra den alderen. Og jeg hører andre historier som er mye verre enn min.

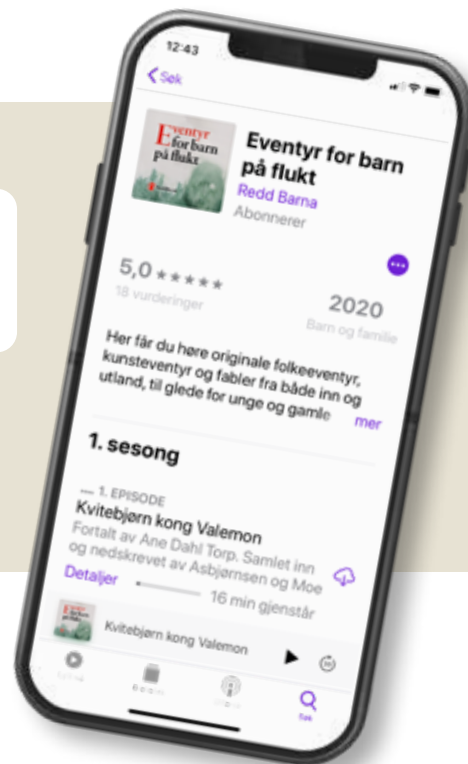
– Jeg vil tro det er store mørketall om overgrep i tilknytning til sport og idrett. Det vil alltid være vanskelig for en ung spiller eller idrettsutøver å avslå oppmerksomhet fra en trener. Det kan blant annet få følger for hvilke muligheter de får på idrettsbanen. Trenere er helter og forbilder, og spillere vil ikke sette dem i en vanskelig situasjon. Ubalansen i maktforholdet vil alltid være der. Det kan misbrukes, og derfor må det større bevisstgjøring til, både blant voksne og blant barn og unge, sier Hanne. ●

Her finner du materiell og informasjon om Kroppen min eier jeg: www.reddbarna.no/jegerher

– Det vil alltid være vanskelig for en ung spiller eller idrettsutøver å avslå oppmerksomhet fra en trener. Det kan blant annet få følger for hvilke muligheter de får på idrettsbanen. Ubalansen i maktforholdet vil alltid være der, sier «Hanne».

GODE HISTORIER REDDER BARN

I sommer har kjente skuespillere og kulturpersonligheter lest historier og klassiske folkeeventyr for barn. – Klart jeg blir med på dugnad for et så godt formål, sier skuespiller Anders Baasmo.

TEKST: ELIN TOFT

Redd Barnas eventyr-podkast og historier på Instagram har fulgt barn og voksne gjennom sommeren: på bilturer, gjennom lange dager med eller uten regn, på stranda under solparasollen. Og det stopper ikke der: både historier og eventyr kan fremdeles lyttes til av barn og voksne (se rammesak).

EN SELVFØLGE Å BIDRA

Anders Baasmo (44) er en av over 20 skuespillere som har tatt utfordringen. Skuespilleren fra filmer som Buddy, Dag, Arn, Børning, Kon-Tiki og Kongens nei leser det gamle folkeeventyret *Prinsessen som ingen kunne målbinde*. Andre som leser eventyr for barn på flukt er blant annet Ane Dahl Torp, Stig Henning Hoff, Solveig Kloppen, Dennis Storhøi, Janne Formoe, Mimmi Tamba, Iselin Shumba og Iben Akerlie.

Da Baasmo fikk forespørselen om å lese et eventyr for barn på flukt, var han ikke i tvil om at han ville stille opp. Det til tross for at han det siste året allerede har stilt opp gratis på et annet filmprosjekt for Redd Barna.

– Det skulle da bare mangle. Så sant en har muligheten til det er det nesten en selvfølge å bidra til et så godt formål, sier Baasmo.

HAR TRUKKET VINNERLODDET

Vi møter Anders Baasmo på filmsettet der en liten reklamefilm for podkasten blir spilt inn. Filmingen foregår inne i en trehytte høyt oppe i et tre, noe som er en liten utfordring for Baasmo og de to andre skuespillerne som må klatre opp i hytta.

– Jeg synes det er fint å kunne støtte Redd Barnas arbeid for barn på flukt på den måten som jeg kan, denne gangen ved å lese eventyr for barn, sier Baasmo når han er trygt nede på bakken igjen. – Barn er de mest hjelpeløse og sårbare av alle, og de har ingen som helst skyld i at verden er som den er blitt: egoistisk, selvopptatt og med mangel på solidaritet.

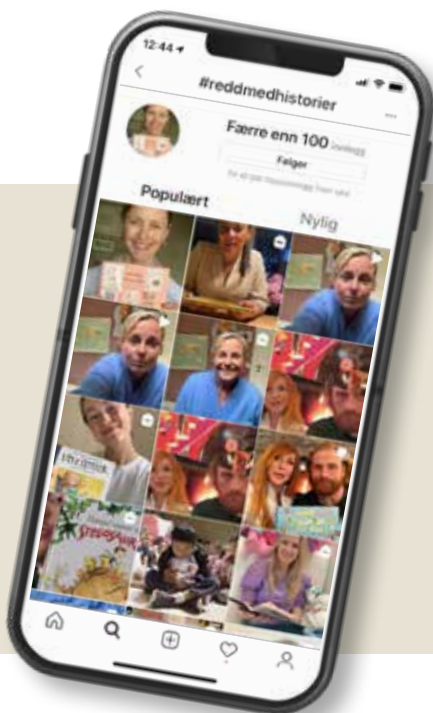
Anders Baasmo er blitt pappa i godt voksen alder. Hjemme har han en sønn på 2,5 år.

– En får et litt annet syn på barn når en får barn selv, innrømmer Baasmo. – Det med barns sårbarhet blir så tydelig.

– For meg er det viktig å støtte en organisasjon som

Johannes Sammut og Anders Baasmo er begge med på bok-dugnaden. – Jeg støtter gjerne Redd Barnas arbeid for barn på flukt, denne gangen ved å lese eventyr for barn, sier Baasmo.

Min bestemor strøk kongens skjorter heter boka som Kåre Conradi leser.

Iselin Schumba synes det er fint å lese en god barnebok for en god sak. Hun låner stemme til blant annet *Mine to oldemødre* i #reddmedhistorier på Instagram.

arbeider med barn. Det er en veldig god investering å ta seg av barn og sørge for at de får gode liv. Slik kan de bli fine voksne som kan skape et godt samfunn for seg og sine.

VOKST OPP MED BARNEBØKER

Skuespiller og samfunnsdebattant Iselin Shumba har bidratt dobbelt opp i sommer: hun har lest eventyret *Soria Moria* i eventyr-podkasten og boka *Mine to oldemødre* i #reddmedhistorier. Når vi spør om hvorfor hun har brukt tid og krefter på å stille opp for Redd Barna, kommer svaret spontant:

– Hva kan være viktigere? Barn verden over lever under uverdige og farlige forhold. Mange har ikke engang foreldre. Det er urettferdig, og jeg er glad hvis jeg kan gi et lite bidrag for å hjelpe.

Shumba forteller at hun har vokst opp med bøker fra hun var liten.

– Moren min reiste veldig mye internasjonalt, og hun kjøpte barnebøker i alle landene hun besøkte. Jeg hadde barnebøker fra hele verden, – ofte bøker som jeg ikke kunne lese selv på grunn av språket. Men jeg laget mine egne tekster og fortellinger til alle bildene. Dette har jeg brukt som voksen i mitt kreative arbeid. Barnebøker og fortellinger har formet meg helt kolossalt som menneske, og gjort meg til den jeg er i dag!

EVENTYR PREGER FOLKESJELA

Iselin Shumba leser boka *Mine to oldemødre* av Lisa Aisato N'jie Solberg i #reddmedhistorier.

– Jeg tror ikke barn forstår helt dagens diskusjon om etnisitet og hudfarge. Denne boka er en fin histo-

Ella Marie Hætta Isaksen leser en rørende historie om vennskap og vampyrus (!) i *Vampyrdundekki*.

Sigrid Raabe deler med oss *Lillesøster spiser frokost*, som handler om en sinna liten søster.

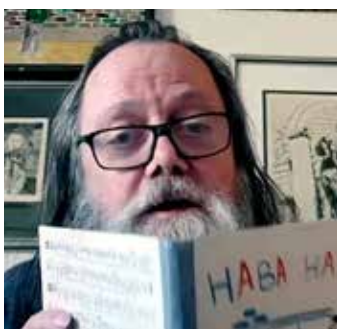
Kim Haugen gjør et skikkelig dyppdykk med boka *Ruffen. Sjøormen som ikke kunne svømme*.

Johannes Jensen føler seg annerledes heter boka som Knut Arild Hareide leser. Den handler om en krokodille som tror at han er menneske.

Dikt kan være morsomme! Bare hør på Pernille Sørensen lese sin egen bok, *Tubaluba*!

Få deg en god latter med *Reven på hønsejakt*, lest av Lillebjørn Nilsen.

Ivar Dyrhaug har funnet fram en skikkelig klassiker: *Du er en luring, Albert Åberg!*

rie som tar opp dette viktige temaet på en god måte, mener hun. Når det gjelder *Soria Moria* er hun litt mer nyansert:

– Jeg har stor tiltro til at foreldre introduserer barna sine for eventyr-tradisjonen, og forklarer hvorfor de er som de er. Vi hegner om disse rare eventyrene våre, og de preger den norske folkesjela. Eventyret jeg leser, *Soria Moria*, er på mange måter helt crazy. Vi kan nok etter hvert trenge nye eventyr som tenker mindre konservativt om kjønn og etnisitet, sier Iselin Shumba og legger til:

– Jeg tror også vi trenger å få kjennskap til eventyr fra hele verden. De kan hjelpe oss til å begynne å tenke mer grenseløst om vårt medmenneskelige og humanistiske ansvar. ●

Kristofer Hivju er ikke akkurat kjent for å lese barnebøker. Men her har han og kona Gry satt seg ned foran peisen for å dele med oss den morsomme fortellingen om *Bukkene Bruse på Badeland*.

KREVER ÅPNE SKOLER OG BARNEHAGER

– De yngste skal ikke betale prisen for at voksne ikke tar gode nok forholdsregler mot korona. Skoler og barnehager må holdes åpne så lenge det er mulig!

TEKST: GUNNHILD SØRÅS

Monica Sydgård, leder for Redd Barnas arbeid blant barn og unge i Norge, er bekymret for at lokale nedstenginger av tilbud til barn og unge skal bli gjort for fort og uten grundige nok vurderinger.

– Redd Barna mener at barnehager, skoler og skolefritidsordninger ikke bør stenges før det er absolutt nødvendig, sier Sydgård. Hun utdyper:

– Regjeringen sier at barn og unge skal skånes i størst mulig grad, og at de strengeste smitteverntiltakene skal rettes mot voksne. Men da må de sikre at barna får det tilbudet de skal ha. Det må ikke bli slik at alle kommuner automatisk stenger ned tilbudene til barna når smitten øker igjen.

VIKTIGE ARENAER

FNs barnekonvensjon er klar på at barnas beste skal veie svært tungt i alle situasjoner.

– Skolefritidsordninger, barnehager og skoler er viktige arenaer for læring, integrering og sosialisering, og bør derfor være noe av det siste som stenges ned. Dette er ekstra viktig for barn i sårbare livssituasjoner, enten det handler om barn som vokser opp i fattigdom eller i voldelige familier. For dem kan skolen være et fristed, sier Sydgård. Hun legger til:

– Vi vet at vold og overgrep mot barn var utbredt allerede før koronaen rammet oss. Ferske tall fra i fjor viser at hvert tiende barn gjentatte ganger opplever vold hjemme. 1 av 20 barn forteller om grov vold, som å bli tatt kvelertak på, sparket eller banket opp. Hele 6 prosent har opplevd seksuelle overgrep fra en voksen.

LÆRERE UTEN OPPLÆRING

Familier som har det vanskelig, er satt under ekstra stort press under pandemien. Derfor er det viktig at lærere vet hva de skal gjøre dersom de er bekym-

Barna må sikres den utdannelsen de har rett på, og skoler og barnehager i Oslo. Foto: Frida Marie Grande/Redd Barna

ret for om en elev blir utsatt for omsorgssvikt, vold eller overgrep.

Men vet de dette?

Opinion gjennomførte i juni en spørreundersøkelse blant lærere i grunnskolen og videregående på vegne av Redd Barna. Vi ville kartlegge om lærere har de ressursene som de trenger for å ivareta og følge opp barn som de er bekymret for. Hele 66% av lærerne svarte at de enten ikke har fått slik opplæring, eller opplæringen de har fått er mangelfull. De vet med andre ord ikke hva de skal gjøre.

– Dette er svært bekymringsfullt. Spesielt nå som mange barn har det vanskelig hjemme på grunn av koronasituasjonen. Flere barn kan oppleve høyt konfliktnivå, rusa foreldre, vold og overgrep i denne krevende tiden som har satt mange familier under ekstra stress, sier Sydgård.

Nesten halvparten av barna som har opplevd

Forelesninger holdes åpne så lenge det er mulig, mener Redd Barna. Her er Lene Moen Vik fra Redd Barna på et tidligere besøk på Sinsen

vold og overgrep har aldri fortalt det til noen. En viktig årsak til dette er at mange barn ikke har lært at vold og overgrep er ulovlig, at det aldri er deres skyld, og at det faktisk er mulig å få hjelp. Her er skolen en svært viktig kilde til informasjon. Men i Redd barnas undersøkelse forteller altså halvparten av lærerne at de ikke har fått veiledningen og undervisningsopplegget de trenger for å undervise barn om vold og seksuelle overgrep.

LIKEVIKTIG SOM SMITTEVERN

Redd Barna har flere ganger etterlyst en egen veileder for hvordan skoler og lærere i samarbeid med hjelpeapparatet skal følge opp elevene de er bekymret for.

– Det er viktig at hver eneste lærer, sosiallærer

og helsesykepleier på hver eneste skole må være forberedt på og rustet til å fange opp og hjelpe de barna som har det spesielt vanskelig hjemme. Som er utrygge, livredde, blitt slått eller misbrukt.

Sett i lys av dette er nedstenging av skoler svært negativt, sier Sydgård.

– Men er ikke smittevern viktig?

– Vi er opptatt av smitteverntiltak, men vi er også bekymret for at det settes i verk altfor inngripende tiltak overfor barn når vi ikke vet nok om effekten av det. Barns beste skal veie tungt, og barn har rett både til opplæring og til en hverdag uten vold og overgrep. Vi mener at regjeringen burde hatt ivaretagelse og oppfølging av barna i vanskelige situasjoner like høyt på agendaen som smittevern da skolene åpnet igjen, sier Sydgård. ●

Les mer her:
[reddbarna.no/jegerher/
verktoy/undervisning-
til-barn-og-unge](http://reddbarna.no/jegerher/verktoy/undervisningstil-barn-og-unge)

FAKTA

Opinion gjennomførte i juni i år en undersøkelse for Redd Barna. To av tre lærere svarer at de enten ikke har fått, eller bare har fått mangelfull opplæring i hva de skal gjøre om de er bekymret for at elever opplever omsorgssvikt, vold eller overgrep.

GIR KORONA-HJELP I VERDENS STØRSTE FLYKTINGLEIR

Lederne for Redd Barnas medisinske arbeid i Cox Bazar, Rachel Cummings og Ishaat Nabila, går til fots gjennom deler av den enorme flyktingleiren for å få oversikt over situasjonen for barna.

– Jeg ber mine medarbeidere om ikke å miste motet, forteller dr. Ishaat Nabila i flyktningleiren Cox Bazar.

TEKST OG FOTO: REDD BARNA

Dr. Ishaat Nabila leder Redd Barnas klinikk for Covid-19-pasienter i Cox Bazar i Bangladesh – verdens største flyktningleir med rundt 850 000 innbyggere. Her forteller hun om de mange utfordringene som hun og det medisinske teamet står overfor:

«Cox Bazar, som nå huser mange hundre tusen rohingya-flyktninger, er perfekt for spredning av korona-viruset. Ofte må flere familier bo tett sammen i små skjul laget av bambus og presenninger. Sosial avstand, isolasjon og regelmessig håndvask er en luksus som få kan praktisere.

Helsetilbudet i leiren er også svært enkelt. Som Redd Barna-lege ser jeg utfordringene som helsearbeidere står overfor hver dag i kampen mot det dødelige viruset Covid-19, også kalt korona-viruset.

RYKTER OG FRYKT SPRESER SEG

Flyktingene i Cox Bazar har ikke tilgang til internett og mobildata, noe som betyr at folk ikke får god og riktig informasjon om de ødeleggende konsekvensene av viruset. Rykter og frykt spres seg som ild i tørt gress rundt om i leiren. Folk er redde for at hvis de tester positivt for Covid-19, vil de bli fratatt barna sine. Kvinner tror at hvis de er smittet og føder, vil babyene bli tatt fra dem. Enkelte tror også at det er helsearbeidere som er smittekilden og at det er vi som er den største trusselen.

Noen mener at det er unødvendig å bruke maske fordi Allah vil beskytte dem.

Disse ryktene betyr at folk ikke oppsøker medisinsk hjelp hvis de føler seg dårlige, noe som kan gi drivstoff til spred-

Legen Ishaat Nabila er redd for at det verste ligger foran dem i Cox Bazar.

ningen av sykdommen. Redd Barna har team av helsearbeidere og frivillige som beveger seg rundt i leirene daglig og gir informasjon, men det er ikke nok.

HELSEARBEIDERE ER REDDE

Livet under korona-viruset har endret seg så raskt, ikke bare for Rohingya-samfunnet, men også for helsearbeidere. Dette er første gangen at jeg behandler pasienter som har en ny sykdom som jeg ikke hadde kjennskap til fra før.

Helsearbeiderne i teamet mitt er utsatt for mye stress, og de er redde. Verneutstyret vi bruker hver dag gjør at vi nærmest kveles i varmen, og vi er utrolig slitne ved slutten av skiftene våre.

Mange medisinsk ansatte rundt om i verden har blitt smittet av Covid-19 av pasienter. Vi gjør alt vi kan for å beskytte oss

selv, men det er alltid en fare for at en eller flere av oss vil bli syke. Til tross for alle utfordringene, fortsetter medarbeiderne mine i Redd Barnas helseteam å komme tilbake til leirene hver eneste dag.

BARNA BLIR PRIORITERT

Vi vet at barn er mest sårbare under en pandemi, og vi må gjøre alt vi kan for å beskytte dem. Vi prioriterer derfor helsetjenester til barn og fortsetter rutinemessige vaksinasjoner for å sikre at barna ikke får andre smittsomme sykdommer, samt å gi gravide et trygt sted å føde og få omsorg i dagene og ukene etter fødselen. Dessverre har rutinemessige vaksinasjoner for barn under to år falt i leirene de siste tre månedene fordi familier ikke vil komme til helseinstitusjoner. Dette setter barn i fare for å bli smittet med sykdommer som meslinger, difteri, tuberkulose, stivkrampe, polio og lungebetennelse.

Redd Barna har også opprettet et isolasjons- og behandlingssenter for Covid-19-pasienter fra Rohingya og vertssamfunnene. Helseteamene våre hjelper familier i lokalsamfunnet med å håndtere mindre helseproblemer hjemme uten å komme til klinikkene.

Jeg ber teamet mitt om å passe på seg selv, være nøye med infeksjonsforebygging og bruke personlig verneutstyr for å beskytte seg selv og pasientene. Jeg er redd for at vi har det verste foran oss i Cox Bazar. Men mest av alt ber jeg medarbeiderne mine om å ikke miste motet!» ●

SLIK KAN DU STØTTE REDD BARNAS ARBEID MOT COVID-19

SMS: Send KORONA til 2230 (200,-)

Vipps: valgfritt beløp til 2230 (merk med korona)

Konto: 8200 01 03000 (merk med korona)

REDD BARNA I COX BAZAR

Redd Barna har en av de største humanitære operasjonene i Cox Bazar og andre leire for rohingya-flyktninger i Bangladesh. Organisasjonen har satt opp et sykehus med 60 senger for å ta imot covid-19-pasienter. I tillegg har Redd Barna 10 helseklinikker, blant dem en klinikk med 20 senger som også omfatter fødestue, akuttavdeling og apotek. Hver enhet har høyt utdannet personell med leger, sykepleiere, jordmødre og helserådgivere. I alt har Redd Barna 2000 ansatte og frivillige i leirene som jobber for å gi barn skole, helse, ernæring, beskyttelse og gode vann- og sanitær-forhold.

Les meir her:
www.reddbarna.no/fadder-korona

DET SKJER I VERDEN

FÅR IKKE BEHANDLING

GAZA

Barn i Gaza dør fordi de ikke slipper ut av Gaza for å få helt nødvendig medisinsk behandling. Flere kommer til å miste livet hvis blokaden av Gaza ikke oppheves, advarer Redd Barna. Det er for tiden rundt 50 barn med kreft i Gaza som ikke får livreddende kreftbehandling. 12 år gamle Dina har leukemi og får ikke behandlingen hun trenger.

– Sykdommen påvirker meg nå så mye at jeg ikke lenger kan gå. Israel skulle løftet blokaden slik at vi kan få gode skoler, gode sykehus og god behandling, sier Dina. FOTO: REDD BARNA

FOTO: REDD BARNA

ET VANDRENDE BIBLIOTEK

ETIOPIA

Når barna ikke kan komme til bøkene, må bøkene komme til barna. På landsbygda i Etiopia er det lite tilgang på bøker. Løsningen er et mobilt kamelbibliotek som frakter bøkene til barna.

Kamelfører Hassen, som tar med seg kamelen fra landsby til landsby, er en av 33 kamel-bibliotekarer. Hver kamel kan bære med seg rundt 200 bøker. Avhengig av værforholdene tar det Hassen mellom 15 – 25 dager å gjennomføre hver rundtur.

Selv ikke de små landsbyene på høyslettene i Etiopia har blitt skånet for korona-viruset. Over 26 millioner barn i landet opplever nå at skolen er stengt på grunn av pandemien. Kamelbibliotekene er viktigere enn noen gang!

Det er 10 år siden Redd Barna startet opp prosjektet med vandrende bibliotek i Etiopia. Siden den gang har over 39 000 bøker blitt levert til barn i mer enn 33 landsbyer.

SULT OG UNDERERNÆRING

JEMEN

Jemen var allerede før den fem år lange krigen startet det fattigste landet i regionen. Bare tre av fem kunne lese og skrive. Mange levde et helt liv uten å komme i kontakt med det offentlige helsevesenet. Nå er mange drevet på flukt, og krigen har gjort at situasjonen har gått fra vondt til verre. Den humanitære krisen i Jemen er nå den verste i hele verden, og mange barn er rammet av underernæring og sult. Et av dem er Hamdi (2), som er tatt med til et Redd Barna-støttet sykehus av faren sin. Les mer om Jemen på www.reddbarna.no

FOTO: SAMI M.JASSAR/REDD BARNA

BARN RAMMES AV TERROR

AFGHANISTAN

Så langt i år har minst 340 barn mistet livet i konflikten i Afghanistan. Mer enn 700 er blitt såret, noen for livet. De fleste sivile som blir drept og skadet i Afghanistan kommer i veien for skuddvekslinger eller rammes av bomber.

Redd Barna slår alarm om den økende volden i et land som allerede er hardt presset av ødelagt økonomi og utfordringene som følger Covid-19. I tillegg til alle skadene, skaper volden psykisk stress og holder barn borte fra viktige skole- og helsetilbud.

FOTO: ANDREW QUILTY/REDD BARNA

HJELPER BARN ETTER KATASTROFEN I BEIRUT

LIBANON

I slutten av juli slo Redd Barna alarm om situasjonen i Beirut-området, der over en halv million barn kjempet for å overleve. Så smalt det i havna.

Minst 160 mennesker er bekreftet døde, mer enn 5000 ble skadet og 300.000 er hjemløse etter at 2750 tonn ammoniumnitrat eksploderte i en havnebygning i Beirut 4. august. Libanon var allerede før eksplosjonen hardt rammet av økonomisk kollaps og økende fattigdom. Ulykken har gjort en allerede ekstremt vanskelig situasjon katastrofal for barn og deres familier.

Redd Barna har vært i Libanon siden 1953 og kjenner landet godt. Nå jobber vi med uforminskert styrke for å støtte de hundretusener som er rammet i Beirut. Blant annet setter vi opp pop-up-lekeplasser der barn kan leke og få snakke med trygge voksne. Dessuten følger vi opp barn som er alene, deler ut mat og hygieniske artikler, gir psykologisk førstehjelp til barn og omsorgspersoner, gjenforener familier som er kommet bort fra hverandre og hjelper til med leie av midlertidig bosted.

Du kan hjelpe ofrene etter eksplosjonen her:
Vipps til 2230 (merk med BEIRUT) eller send sms med BEIRUT til 2230 (250,-)

Fleire hundre tusen menneske har framleis lepra - mange av dei lever i Afrika. Her er eitt år gamle Margaret i armene til mamma Jocelyn, som har fått hendene sine øydelagt av lepra. Margaret sine foreldre har begge den frykta sjukdommen. På grunn av krig i heimlandet har dei ikkje fått den nødvendige behandlinga og medisinane som kunne gjort dei friske. Foto: REUTERS/Edward Ou

I mars 1970 vart Armauer Hansen Research Institute (AHRI) i Etiopia høgtidleg opna av dåverande keisar Haile Selassie og instituttets sin første direktør, den norske immunologen Morten Harboe.

REDD BARNAS MEDISINSKE SUKSESSHISTORIE

For femti år sidan sto Redd Barna i Noreg og Sverige bak etableringa av eit medisinsk forskingsinstitutt i Etiopia. I dag er Armauer Hansen Forskingsinstitutt Etiopias viktigaste medisinske forskingsinstitusjon. No står kampen mot nye sjukdommar, mellom anna Covid-19.

TEKST: KJERSTIN GJENGEDAL

I dag er Armauer Hansen Forskningsinstitutt ein heil-etiopiske institusjon med kring 350 tilsette, av dei nesten 40 prosent kvinner. Foto: AHRI

Det var legar frå Noreg og Sverige som gjennom Redd Barna-organisasjonane i begge landa i si tid gjekk i bresjen for å etablere Armauer Hansen Research Institute (AHRI).

Hovudoppgåva skulle vere å forske på sjukdomsutviklinga og immunresponsen ved lepra, gjerne kalla spedalskheit. Instituttet vart opna av dåverande keisar Haile Selassie i mars 1970.

På denne tida var lepra framleis eit stort helseproblem, og for å kunne kjempe effektivt mot sjukdommen, trong ein ny kunnskap. Samstundes var immunologi – læra om immunforsvaret – eit nytt forskingsfelt, og det var knytt store håp til utvikling av nye vaksinar.

NEGLISJERT SJKDOM

– Lepra var ein nokså neglisjert sjukdom på den tida, det hadde vore lite forskning

på lepra etter den perioden då Noreg var pioner på området, seier Gunnar Bjune, professor emeritus i internasjonal helse ved Universitetet i Oslo. Han var i åra 1973-76 tilsett av Redd Barna som juniorforskar ved instituttet, og i åra 1984-1985 som direktør.

Det var den norske legen Gerhard Armauer Hansen som på 1870-talet identifiserte leprabakterien som forårsaka sjukdommen. Det var eit stort gjennom-

Gunnar Bjune

Lepra utviklar seg langsamt, og kan gje fryktelege deformasjonar og død dersom pasienten ikkje får behandling.

Det første enkle senteret som vart opna i 1970.

brot, men hundre år seinare var effektiv behandling framleis ei utfordring.

Det vart bestemt å leggje det nye forskingsinstituttet til eit eksisterande leprasjukehus og utdanningssenter i Addis Ababa, slik at dei to institusjonane kunne dra nytte av kvarandre. Og instituttet fekk altså namn etter Noregs mest kjende lege gjennom tidene.

NY KUNNSKAP OM IMMUNFORSVARET

Det tok ikkje lang tid før forskinga ved instituttet førte til gjennombrot for behandling av lepra. Forskarane ved AHRI såg svært varierte symptom på sjukdomen.

Snart kunne dei vise at dei omfattande hud- og nerveskadane mange leprapasientar får, og som har vore årsak til mykje frykt og sosial utstøyting gjennom historia, ikkje kjem av leprabakterien i seg sjølv. Skadene kjem i staden av immunsystemet sin reaksjon på bakterien. Dei nye innsiktene førte til at ein tok i bruk nye behandlingsmåtar som var retta inn mot å dempe immunreaksjonen.

FORSKING UNDER VANSKELEGE KÅR

Det er ikkje berre-berre å byggje opp eit medisinsk forskingsinstitutt i ein region prega av sterk politisk turbulens. Sidan in-

stituttet vart etablert, har Etiopia opplevd opprør mot keisardømmet, leninistisk militærdiktatur, borgarkrig, hungersnaud, fleire omgangar med krig mot Eritrea, overgang til føderal, demokratisk republikk med ei rekkje indre problem, fram til dagens reformistiske regjering med fjorårets fredsprisvinnar, Abiy Ahmed Ali, som statsminister.

– Det har vore nok av dei som har trudd at forskingsinstituttet ikkje ville overleve, seier dagens direktør, Abebe Genetu Bayih.

– Eg trur ein av grunnane til at vi har klart det, er at vi har ein svært dedikert vitenskapleg stab, og vi har hatt visjonære

direktørar, mellom anna frå Noreg, som har arbeidd hardt for å rekruttere forskarar frå heile verda og halde forskinga i gang. Den andre, og truleg viktigaste, grunnen er den økonomiske kjernestøtta som vi heile tida har fått frå Noreg og Sverige.

Redd Barna i Noreg og Sverige var hovudsponsorar i nesten tjue år, og norske Norad og det svenske motstykket Sida har ytt økonomisk støtte på ulike måtar gjennom mest heile perioden, også i diktaturtida då få ville vere assosiert med det etiopiske regimet.

– Dersom støtta var blitt trekt tilbake i den perioden, ville det ikkje ha gått. Takka vere støtta har vi i staden kunna byggje opp systemet vårt slik at vi i dag kan konkurrere om internasjonale forskingsmidlar, seier han.

ARMAUER HANSEN FORSKINGSINSTITUTT

- Armauer Hansen Forskingsinstitutt i Etiopia er femti år i 2020.
- Instituttet blei starta på initiativ av Redd Barna i Noreg og Sverige i Addis Ababa i 1970.
- Redd Barna i Noreg og Sverige var hovudsponsorar i nesten tjue år, medan Norad og svenske Sida har ytt økonomisk støtte på ulike måtar gjennom mest heile perioden.
- Medan forskinga dei første åra var konsentrert om lepra, vart forskingsområdet etter kvart utvida til også å omfatte andre infeksjonar, som tuberkulose, parasitt-sjukdomen leishmaniasis, HIV-infeksjon, hjernehinnetennelse og malaria.
- I dag er instituttet Etiopias viktigaste medisinske forskingsinstitusjon og har fått status som eit senter for framifrå forskning.

EIT SJUKDOMSBILETE I ENDRING

I dag ligg Armauer Hansen Forskingsinstitutt direkte under det etiopiske helsedepartementet, og nær sagt alle som tek biomedisinsk utdanning er innom laboratoria hos AHRI i løpet av utdanninga. Det gjeld til dømes direktør i Verdas helseorganisasjon, Tedros Adhanom Ghebreyesus, som har den vanskelege oppgåva å handtere den globale responsen på koronapandemien.

Med åra har også oppgåvene til instituttet endra seg.

Lepra er ikkje eit så stort folkehelseproblem som det ein gong var, og forskinga ved instituttet byrja etter kvart å sjå på andre infeksjonssjukdommar, som tuberkulose, HIV/AIDS og leishmaniasis. I tillegg til basalforskning gjer instituttet i dag også kliniske studiar og utfører oppgåver for styresmaktene, som sjukdomskartlegging og politisk rådgjeving. Mellom anna har instituttet eit leiande ansvar for Covid-19-testing og rådgjeving til styresmaktene i Etiopia.

Direktør Bayih ønskjer å prioritere mellom anna forskning på antibiotikaresistens som er i ferd med å bli eit problem, som i verda elles.

– Men vi veit ikkje akkurat korleis det utspelar seg i Etiopia, så det er noko vi prøver å få oversikt over i lag med andre institusjonar i Afrika. Det er tidlegare vist at tuberkelbakterien stammar frå Etiopia, og at vi har bakteriestammar her med annleis genetik enn andre stader. Vi er interesserte i å studere korleis bakterien og mennesket har utvikla seg i samspel med kvarandre, og har nyleg fått støtte frå det afrikanske vitskapsakademiet for å forske på genetikken i multiresistente tuberkelbakteriar i lag med andre afrikanske land.

INSPIRERANDE ARBEIDSPASS

Gunnar Bjune meiner historia om AHRI bør lære oss noko om kor viktig det er å tenkje langsiktig i bistanden. Og han trekk fram fleire grunnar til at Etiopia er eit spennande land å drive medisinsk forskning i.

– Ikkje berre menneskeslekta, men også mykobakteriane, som er årsak til sjukdommar som lepra og tuberkulose, ser ut til å ha vandra ut derifrå. Det gjer at ein kan studere genetiske fingeravtrykk og

lese den evolusjonære historia til mikrobane ein finn der. Det er ein slags ekstra godbit ein får ved å vere plassert i Etiopia, seier han.

– Personleg tykkjer eg også at nærleiken til dei reelle helseproblema i Afrika som eg fekk på instituttet i Addis Ababa, har vore enormt inspirerende å jobbe med. Aust-Afrika har til dømes mange millionar

kveg-nomadar og har framleis fleire kyr enn menneske, og det har mykje å seie for utvikling og spreining av sjukdommar mellom menneske og dyr. Å studere slike ting har vore veldig interessant, og det får ein jo

«Det har vore nok av dei som har trudd at forskingsinstituttet ikkje ville overleve.»

DIREKTØR ABEBE GENETU BAYIH

ikkje gjort frå Noreg.

AFRIKA VERSUS KORONA

Bjunes eigen direktørperiode midt på 80-talet fall saman med starten på HIV-epidemien som nett hadde råka Afrika på det tidspunktet.

– Det eksisterte ingen diagnostikk den gongen, så det var eit samarbeidsprosjekt mellom AHRI og Noreg som førte til at ein fekk stilt diagnose på dei første pasientane i Etiopia. Og dette vart følgt opp med mykje forskning på HIV etter kvart, fortel han.

Bjune meiner afrikanske land er betre rusta til å takle korona-pandemien enn mange kanskje trur, mellom anna fordi folkesetnaden er ung og folk reiser mindre over lange avstandar.

– Så langt ser vi at smittetala ligg lågt, og ikkje har dei tydelege toppane vi kjenner frå andre land. Problemet i Afrika er heller knytt til å overleve tiltaka mot pandemien. Svært mange er ikkje i formell jobb med økonomiske rettar, og har heller ikkje anna støtteapparat rundt seg, seier han.

VEGVAL FOR FRAMTIDA

Sjølve jubileumsfesten for instituttet, som skulle ha funne stad i mars i år, måtte gå ut på grunn av koronapandemien. Men Abebe Genetu Bayih fortel at femtiårsjubileet mellom anna skal brukast til å feire det som er oppnådd så langt.

– Vi meiner historia om Armauer Hansen Forskingsinstitutt er ei suksesshistorie om folk i Noreg kan vere stolte av å ha vore med på. Den viser at det er mogleg å samarbeide med eit institutt i Afrika sør for Sahara, produsere viktig forskning og med det å endre verda. ●

REDD BARNAS ILDSJEL

Hvem:

Anne Karin Vad

Hvorfor:

Har vært med i styret i Skien Redd Barna siden 2010, først som vara og de siste årene som leder. Arbeider særlig med prosjektet Kulturvenn, men også med markeringer og kampanjer som ledd i Redd Barnas nasjonale kampanjer.

VIL VÆRE EN GOD ROLLEMODELL

1

Hva er «Kulturvenn»-prosjektet?

Etter flyktningkrisen i 2015 ble Skien Redd Barna invitert til et samarbeidsprosjekt med Skien kommune for å bedre inkluderingen av nylig bosatte. Kommunen ga nyankomne flyktninger et introkort som ga tilgang til mange aktiviteter og kulturtilbud, og de trengte lokale, trygge «guider» inn i en ukjent og ny verden. Redd Barna Skien har siden 2017 hatt ansvar for å rekruttere frivillige Kulturvenner. Vi arrangerer informasjons- og opplæringsmøter som må gjennomføres av alle frivillige for å bli Kulturvenn. I tillegg har vi ansvar for fire fellesarrangementer i løpet av året.

2

Hvordan er interessen for Kulturvenn?

Den er stor, og vi har mange på venteliste som ønsker seg en Kulturvenn. Sammen deltar de på ulike kulturarrangementer, går på turer, deltar på juleverksted, eller går på besøk til hverandre og hjelper til med praktiske gjøremål. Listen er lang. Dette er særlig nyttig for barnefamilier, og det er fint å se og høre om alle de gode opplevelsene det skaper. Gruppen som er vanskeligst å finne gode matcher til, men som kanskje trenger det mest, er dessverre unge, enslige gutter.

3

Hvorfor Redd Barna?

Redd Barna er en organisasjon som jeg alltid har fulgt med på og har hatt tillit til. For meg er det viktig at organisasjonen er uavhengig politisk og religiøst, og at den er medlemsstyrt. Det gir mening for meg å kunne bidra nasjonalt og gjennom vårt arbeid sette fokus på utfordringer og vanskeligheter og på det viset bidra til en bedre og tryggere hverdag og oppvekst for barn og unge. Det er her mitt engasjement ligger. Jeg håper å være en god rollemodell for barnebarna mine, og at de lærer at det går an å være glad i familien sin samtidig som man bryr seg om andre.

4

Har du mulighet for å påvirke gjennom Redd Barna?

Ja, jeg opplever at jeg har reell påvirkningsmulighet, både i lokalmiljøet og innad i organisasjonen. At Redd Barna er en medlemsstyrt organisasjon øker engasjementet mitt. Det er utrolig inspirerende å ha muligheten til å påvirke den organisasjonen en er en del av. Jeg har blant annet deltatt på tre landsmøter, og det har vært en god og inspirerende erfaring. Vi i Redd Barna Skien trenger imidlertid flere medlemmer og frivillige å spille på, men det er vanskelig å rekruttere nye.

5

Hva sier du til dem som lur på om de skal engasjere seg i Redd Barna?

Redd Barna er en trygg organisasjon med et ekstremt godt rykte. Å stå på stand med Redd Barna-plakater er bare positivt. Det er en investering for framtida og jobbe for barn og unges rettigheter og synliggjøre utfordringer og urett. Min erfaring er at folk kan bidra på ulike måter og at det er viktig å spørre hva de har lyst til å gjøre. I jobb som sykepleier og med åtte barnebarn har jeg egentlig nok å holde på med, men arbeidet som frivillig i Redd Barna gir energi og mening i hverdagen.

FOTO: Bjørn Harry Schønhaug

HIPP HURRA FOR STUDENTENE!

Medisinstudentene i aksjon, anført av leder David Teigen i gul skyggelue.

DETTE ER MEDHUM

Medisinstudentenes humanitæraksjon, som arrangeres hvert annet år. Aksjonen består av bøssebæring, aksjoner, konserter, bamsesykehus, standup og fester i Bergen, Tromsø, Trondheim, Oslo og studiesteder i utlandet.

DETTE ER HUMAK

Jusstudentenes humanitæraksjon, arrangeres annethvert år. Aksjonen retter seg i hovedsak mot to grupper: studenter og advokatfirmaer. Aksjonen består av faglige foredrag, bokmarked, salg av lodd og handlenett, bistandsløp, bøsseinnsamling og avsluttes med festival.

To student-organisasjoner har brettet opp ermene for Redd Barna denne høsten. Resultatet er flere millioner kroner til støtte for barn og ungdom i Malawi.

TEKST: ELIN TOFT
FOTO: MEDHUM OG HUMAK

– Det har vært et fantastisk engasjement, er Maria Hansteen, leder av Jusstudentenes humanitæraksjon (HumAk) og David Teigen, leder i Medisinstudentenes Humanitæraksjon (MedHum), samstemte om.

RULLENDE RETTSSALER

Da HumAk-aksjonen ble avsluttet i august, hadde juss-studentene samlet inn

nær 800 000 kroner til Redd Barnas arbeid i Malawi.

Formålet med årets HumAk-aksjon, der det fremdeles drypper inn donasjoner, er å etablere rullende rettssaler i Malawi. Her blir nesten halvparten av alle jenter giftet bort før de fyller 18 år. Barneekteskap er forbudt, men likevel blir barn tvunget inn i ekteskap mot sin vilje. Ved å etablere rettssaler i busser som kan kjøre til avsidesliggende landsbyer, kan slike ekteskap bli prøvd for retten og eventuelt bli oppløst. Det kan gi et nytt liv og nytt framtidshåp til de unge som er blitt tvangsgiftet.

FORHINDRE GRAVIDITETER

Også medisinstudentene valgte Redd Barna og Malawi i år. Dette prosjektet heter «Barn som føder barn» eller «A child, not a mother» og fokuserer på arbeidet med seksuell og reproduktiv helsehjelp til ungdom i Malawi. Der blir én av tre jenter gravide i tenårene, det er store utfordringer med HIV/Aids, og tenåringssvangerskap er knyttet til høy mødre- og barnedødelighet.

– Vi valgte prosjektet fordi det er viktig

MedHum-studentene på turne i flere landsdeler for å spre «budskapet».

Lars Henrik Hvidsand og Maria Hanssten i HumAk med hver sin Redd Barna-bøsse.

Åtte engasjerte jusstudenter i HumAk-styret.

og noe vi tror vi som aksjon kan gjøre mye bra med, sier David Teigen. Heller ikke denne aksjonen er avsluttet, og Teigen håper de vil komme godt over millionen når det endelig blir satt sluttstrek for deres aksjon.

KORONAKRISEN SLO INN

At MedHums aksjon kom midt i koronapandemien, har i perioder gjort arbeidet utfordrende.

– Det har til tider vært stor konkurranse om oppmerksomheten. Korona er en akutt krise, og det vi samler inn til er langiktig arbeid. Men det løsnet utpå høsten, da studentene begynte å komme tilbake til studiestedene, sier Teigen.

HumAk sine erfaringer med givergleden har vært litt annerledes. Den største overraskelsen fikk de da de hadde bøsseaksjon – som de ikke hadde særlig tro på på grunn av korona-epidemien.

– Folk var gavmilde, og mange ville støtte oss. Med 100 engasjerte studenter som bøssebærere ute i gatene klarte vi å samle inn nesten 80 000 kroner på Bøsseda-

MedHums genser er en stor suksess.

gen, forteller aksjonssjef Jon-Christian Rynning.

Noen har bidradd med mer enn penger, og HumAk-sjef Maria Hansteen vil gjerne trekke fram advokatfirmaet Wiersholm, som er hovedsamarbeidspartner både for HumAk og Redd Barna.

– De bryr seg virkelig, har vært aktivt

engasjerte og har gitt mange gode råd og god støtte underveis, sier Maria Hansteen.

INSPIRERENDE OG LÆRERIKT

Studentene i de to humanitære aksjonsgruppene har jobbet halvannet år med innsamlingsaksjonene sine.

– Det har vært inspirerende å se at alt fungerer, at arrangementene våre har gått knirkefritt og at pengene kommer inn. En vokser mye på noe slikt som dette, er Jon-Christian Rynnings erfaring.

Både Maria Hansteen, Jon-Christian Rynning og David Teigen vil anbefale andre studentorganisasjoner å lage lignende aksjoner. Maria Hansteen sier det slik:

– Vi kan tenke tilbake på at vi har skapt noe som får store konsekvenser utenfor vår lille boble. Vi har fått mange gode erfaringer med oss videre. Selv om det tar tid å drive en humanitær aksjon, hadde jeg gjort det igjen!

Mens David Teigen i MedHum legger til:

– Det er blitt to aksjoner på rad for min del, så nå må jeg prøve å få tid til å bli lege. ●

LYTTER TIL BARN SOM ER NYE I NORGE

– Det er et skrikende behov for å få med barnas perspektiv når vi diskuterer integrering, sier Thale Skybak i Redd Barna.

TEKST: CHRISTINE RACKWITZ OG KRISTIN SÆVIG

ILLUSTRASJONSFOTO: INGE LIE

I Norge er over halvparten av flyktningene som har fått opphold og er bosatt i en kommune under 18 år. I høst skal Stortinget behandle regjeringens forslag om ny lov om integrering. Men barns perspektiv er så langt helt fraværende. Det er ikke godt nok, mener Redd Barna, som har lyttet til barna som er nye i Norge og kartlagt deres erfaringer og synspunkter.

BARNA ER EKSPERTENE

– Barn er eksperter på sine egne liv, og barn vet best hvordan det er å være barn. Bare ved å lytte til ekspertene selv vil vi få en rapport som faktisk reflekterer deres situasjon, slik at vi kan lære noe om hva som skal til for å forbedre den, sier Thale Skybak (bildet), seksjonsleder i Norgesprogrammet til Redd Barna.

Barn har egne rettigheter i kraft av å være barn. Skybak og Redd Barna mener derfor det er på høy tid med økt barnefokus i integreringsarbeidet.

– Myndighetene må ta ansvar for å sikre

at barn og unge som er nye i Norge ivaretas og får sine rettigheter oppfylt uansett hvor i landet de bosettes. Det må sikres et lovverk som ivaretar dette og midler til integreringstiltak rettet mot barn og unge, sier Skybak.

DETTE ER BARNAS OPPTATT AV

Redd Barna har samlet innspillene fra barn og unge på de temaene barna selv er mest opptatt av: skole og lærere, venner og fritid, jobb og økonomi, psykisk helse, fordommer og rasisme.

Rapporten viser at barna og ungdommene ønsker bedre oppfølging og inkludering i skole, flere tilgjengelige og gratis fritidstilbud, flere muligheter for jobb og arbeidserfaring og mer opplæring i skolen om andre kulturer og religioner.

– Alle barn har rett til et trygt og godt skolemiljø. Her kan læreren og skolen spille en utrolig viktig rolle for å innlemme og inkludere elevene på en naturlig og trygg måte, uten at det blir stigmatiserende, sier Skybak.

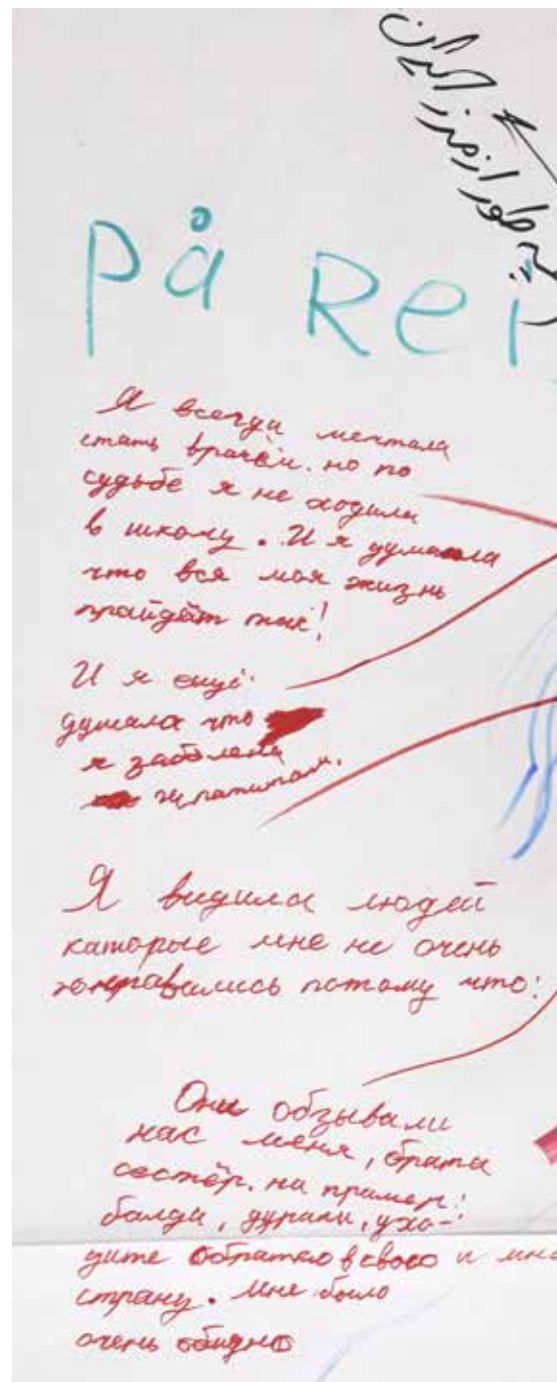
ØNSKER MER PENGER

Innspillene fra barna tyder også på at det er et stort behov for å styrke arbeidet mot fordommer og rasisme.

– Vi anbefaler at arbeidet med rasisme, diskriminering og inkludering styrkes i lærerutdanningen og i andre profesjoner som jobber direkte med barn og unge, sier Skybak.

I tillegg fører dårlig økonomi til store bekymringer hos barna og ungdommene.

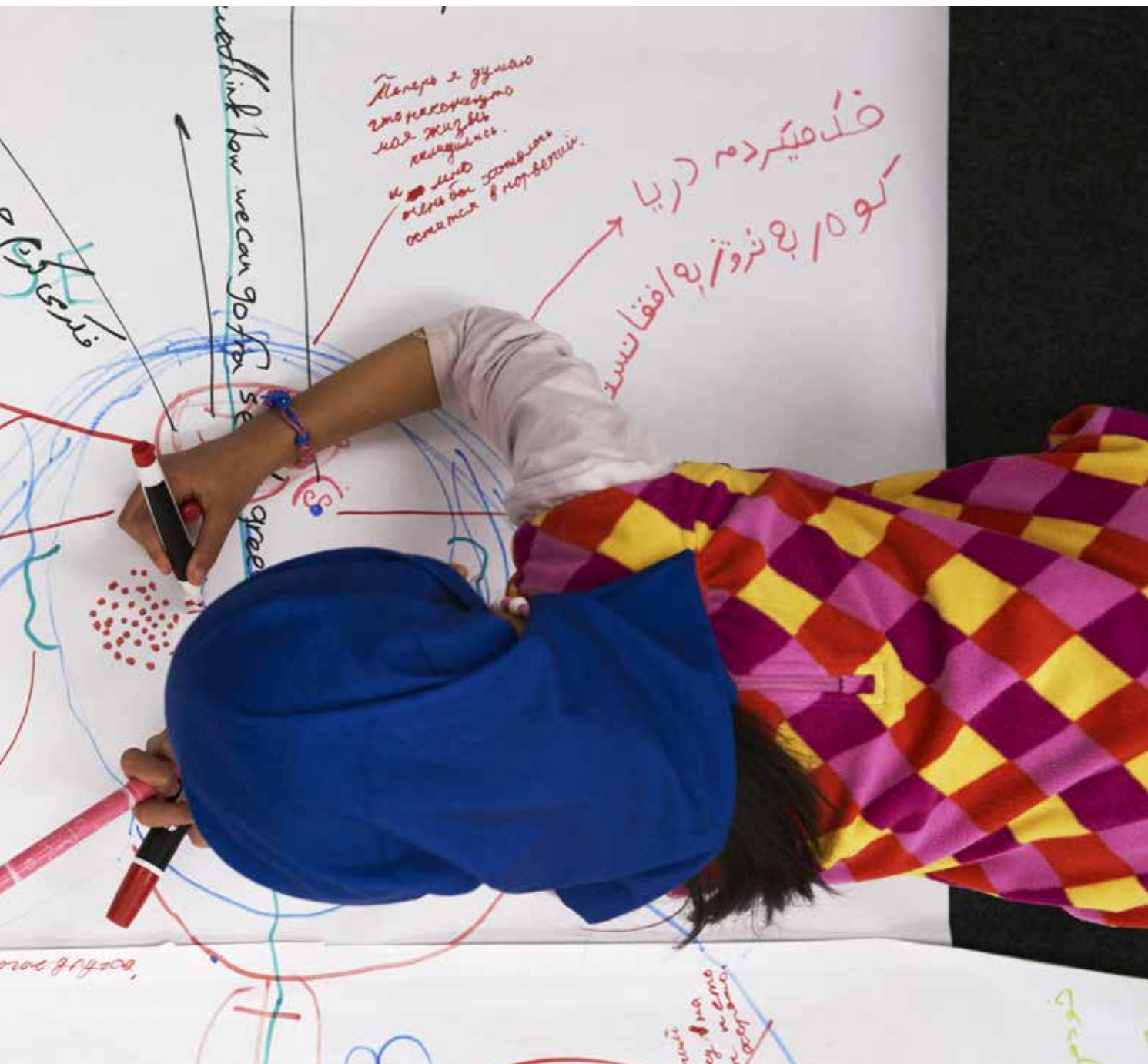
– Flere av barna og ungdommene ga uttrykk for at dårlig økonomi stopper dem i å delta på fritidsaktiviteter sammen med andre. Vi mener regjeringen må øke satsene til nylig bosatte familier og enslige mindreårige slik at de får oppfylt sin rett til tilfredsstillende levekår, rett til lek og fritid, og utdanning, sier Skybak. ●

Barn og unge har fortalt om hva de er mest opptatt av:

«Jeg har alltid hatt lyst til å lære meg å svømme, men hadde ikke penger til å kunne delta på svømmetrening.»

JENTE (19)

skole og lærere, venner og fritid, jobb og økonomi, psykisk helse, fordommer og rasisme.

Bedre oppfølging og inkludering i skolen, flere fritidstilbud, bedre mulighet for jobb og mer opplæring i skolen om andre kulturer og religioner. Dette står på barn og unges ønskeliste.

REDD BARNA ANBEFALER

- Økt barnefokus i integreringsarbeidet.
- Rett til et trygt og godt skolemiljø for alle elever.
- Styrking av arbeid mot fordommer og rasisme.
- Trygging av steder å være på fritiden.
- Økt kunnskap om flukt og psykisk helse.
- Omsorg og ettervern for barn og unge som flykter alene.
- Utvikling av spesifikke tiltak som motvirker lavinntekt og ulikhet.

SKJERM BARNA MED FILTER

Nettbrett og smarttelefoner har filtre som kan aktiviseres for å begrense tilgangen til pornografi og annet skadelig innhold. Det går også an å skaffe egne internettfiltre som kan brukes for å blokkere søkeord og nettsteder, og dette kalles gjerne for «familiefilter», «innholdsfilter» eller «parental control». Filter kan begrense tilgang, men det finnes ikke et filter som er 100 prosent effektivt.

Les mer her: barnevakten.no/lage-pornofilter-hjemme/

ET TASTETRYKK UNNA PORNOGRAFI

Unge peker selv på flere problematiske sider ved bruk av pornografi, viser en ny Redd Barna rapport. Barn og unge kommer lett over seksuelle bilder og filmer på nettet, og fra stadig yngre alder.

TEKST: KAJA HEGG

Internett har gjort pornografi veldig lett tilgjengelig, og innholdet kan ofte være ekstremt, krenkende og voldelig. Det finnes filter som fjerner pornografisk innhold, men det er ingen garanti for at barna ikke blir eksponert for porno på nettet.

Blant barn i alderen fra 9 til 17 år har 40 prosent sett seksuelle bilder. Bruken øker med alderen for begge kjønn, særlig for guttene.

Nylig lanserte Redd Barna og Medietilsynet hver sin rapport om ungdoms bruk av nettporno. Medietilsynet presenterte nye tall og fakta over hvor mange unge som bruker porno, mens Redd Barnas rapport, Et skada syn på hvordan sex er, forteller om ungdoms egne perspektiver på porno.

INITIATIV FRA UNGDOM SELV

Årsaken til at Redd Barna har innhentet ungdoms erfaring med og syn på porno, bygger på innspill fra ungdom selv.

– Ungdom selv satt ord på negativ påvirkning fra porno i tidligere rapporter vi har laget om seksuelle krenkelser blant unge, forteller Thale Skybak, seksjonsleder i Redd Barna. – Vi var derfor glade da Stiftelsen Dam ga oss midler til å lage en egen rapport om temaet, sier hun.

ØKER FAREN FOR KRENKELSER

Rapporten viser at ungdom enkelt får tilgang til porno. Mange sier at det er positivt. Samtidig sier mange at det er

lett å komme over voldelig innhold, spesielt mot kvinner. Ungdom sier at de forstår at porno er et skuespill. Likevel viser rapporten at enkelte ungdom blir negativt påvirket av det de ser, og ungdommene som ble intervjuet fortalte at de mente at porno kan normalisere seksuelle krenkelser blant ungdom.

Rapporten viser at barn og unge har behov for mer informasjon og veiledning for å håndtere alt de blir eksponert for.

– Ungdom selv legger vekt på behovet for åpne samtaler med voksne som kan hjelpe dem til å håndtere alle inntrykk bedre, understreker Skybak.

DU KAN BIDRA

Hva kan gjøres for at pornoindustrien ikke skal ha så enkel tilgang på å nå barn og unge?

– Vi må utfordre myndighetene til å se nærmere på hva som kan gjøres for at barn skal kunne være på nett og bli bedre beskyttet mot skadelig innhold, sier Skybak.

– Du kan bidra til at barn og ungdom lærer seg å håndtere dette på en måte som senker faren for at de selv tar skade av å se det. Å snakke om seksuelle bilder og pornografisk innhold på nettet kan føles utfordrende. Men har dere pratet om det, er det lettere for barn å våge å snakke med deg dersom de opplever noe ubehagelig eller skremmende på nett og mobil. ●

Bla om og få fem gode råd om hvordan du kan snakke med barn om porno.

FAKTA OM UNGES PORNOBRUK

- 49 prosent av 13–18-åringene har sett porno på nett. Andelen øker med alder og er betydelig større blant gutter enn jenter (75 mot 25 prosent). 31 prosent av 13–14-åringene, 52 prosent av 15–16-åringene og 64 prosent av 17–18-åringene har sett porno.
- Andelen som har sett porno på nett har økt fra 2018 til 2020 (fra 42 til 49 prosent).
- Seks av ti som har sett porno på nett, så dette for første gang før fylte 13 år.
- Fire av ti 13–18-åringene har fått reklame for porno på nett. Andelen øker med alder og er størst blant guttene. Dobbeltså mange gutter som jenter i alderen 13–16 år har fått reklame for porno på nett (41–49 mot 20–24 prosent).

Kilde: Barn og medier-undersøkelsen, 2020.

SKAL FOREBYGGE SEKSUELLE OVERGREP MOT BARN

Voksne som har seksuelle interesser for barn, kan nå få hjelp. Redd Barna utarbeidet i 2017 rapporten «Hjelpelinje for personer med seksuelle følelser for barn». Konklusjonen var at Norge trenger et hjelpetilbud for personer som har seksuelle følelser for barn, slik at overgrep kan forebygges og unngås.

«Det finnes hjelp» er utviklet av Helsedirektoratet og består av en nettbasert lavterskeltjeneste på Detfinneshjelp.no og et behandlingstilbud i poliklinikk. Målgruppen er først og fremst personer som ikke har begått overgrep. Men alle som tar kontakt vil få tilbud om hjelp. Pårørende, helsepersonell og fagfolk kan også få generell informasjon og veiledning.

Det finnes allerede lignende hjelpetjenester i Sverige, Danmark, Storbritannia, Nederland, Tyskland og New Zealand. Erfaringer fra Sverige og Tyskland viser at tre av fire som tar kontakt for hjelp og behandling er veldig motivert for å gjøre noe med sin problematiske seksuelle interesse for barn.

SÅNN TAR DU PRATEN OM PORNO

1

Mange barn søker aktivt

Barn kan lete aktivt etter seksuelt innhold og porno på nettet. Barn kan reagere med nysgjerrighet, positive følelser, eller de kan bli opprørt eller skremt. Som forelder er det viktig at du er nysgjerrig på hva barnet ditt gjør på nett og mobil uten å være dømmende, slik at barnet ditt tør å åpne seg, fortelle og få hjelp til å reflektere over hva de har sett og hvilke konsekvenser det har. Hvis barn og ungdom selv har søkt etter porno frivillig, og de opplever at det er tabu å snakke om det og/eller at foreldre blir sinte, er det vanskelig for barna å fortelle om eventuelle ubehagelige opplevelser.

2

Vær i forkant

Det er fort gjort å taste feil, klikke seg videre og få andre opplevelser enn man var ute etter. Ved søk på ord som «leke», «girls» eller «pubertet» kan barn havne på nettsteder med seksuelt innhold. Tips barna om at de ikke skal klikke på lenker de får tilsendt eller vedlegg som de ikke vet hva inneholder, eller på annonser via sosiale medier som virker ekle eller skumle. Fortell barna at de kan si ifra til deg eller en annen voksen hvis de ser bilder og filmer de synes er ekle eller skremmende.

3

Press er ikke greit

Barn kan oppleve press til å se seksuelle bilder og filmer mot sin vilje. Det kan være press fra venner, medelever, søsken, kjærester eller nettkontakter i spill og sosiale medier. Derfor er det viktig at du spør barn om de opplever press til å se på seksuelle bilder og porno, uten at de opplever skam eller skyld hvis de forteller. Fortell at det ikke er greit å presse andre til å se på porno, at folk reagerer forskjellig, og at noen synes porno er skremmende eller ekkelt. Barn har behov for å lære seg å håndtere press fra venner, søsken, kjærester og bekjente, slik at de ikke ser på porno mot sin vilje.

4

Snakk om volden

Barn ser på ulike typer pornografi og seksuelt innhold, og mange ser på pornografisk innhold som viser krenkelser og vold, oftest mot kvinner. I en sårbar fase der barn og ungdom lur på hva som er normalt og vanlig, kan pornografien gi et usunt og feilaktig bilde av seksualitet, forhold og kjønnsroller og sex. Snakk derfor om forskjellen på pornografi og sex, og snakk om hva slags konsekvenser pornobruk kan ha, og at barn og voksne reagerer ulikt på det de ser. Forklar gjerne også hva samtykke er.

5

Seksualitet, kropp og grenser

Bidra til at barn får positiv og riktig informasjon om kropp, sunn seksualitet og samtykke. Snakk med barn om grensene mellom vanlig utprøving, uønsket seksuell oppmerksomhet og seksuelle overgrep. Du må gjerne også fortelle dem om at de finner mye god informasjon om dette på ung.no og på pornopratt.no. Utfordre gjerne skolen om hva barna lærer om kropp, seksualitet og grenser, og spør om porno og seksuelt innhold på nett kan være et samtaleemne i seksualitetsundervisningen.

BLI FRIVILLIG I REDD BARNA!

«Jeg liker Redd Barna veldig godt som organisasjon! Det er sosialt og hyggelig å være med, og du treffer mange fine folk. Du får ansvar og konkrete oppgaver, hvis du ønsker det. Det koster 200 kroner året å være medlem, og det er fint siden jeg er student og ikke har så mye penger. Jeg gir heller av tiden min!»

VICTORIA LIE (20)

Les mer her:
[www.reddbarna.no/
frivillig](http://www.reddbarna.no/frivillig)

Utvalget av morsmelkerstatning er enormt i mange fattige land. Boksene er ofte fargerike, og etikettene lover mye. Mange mødre lar seg overbevise.

«Kundene, du og jeg,
kan stille våre banker og
pensjonsforvaltere til veggs.»

LISA BRODSHAUG, REDD BARNA

KJEMPER MOT PULVER-INDUSTRIEN

Mødre i fattige deler av verden blir lurt til å tro at morsmelkerstatning er det beste for babyen. I mens tjener norske banker og pensjonsleverandører stort på å investere i den samme industrien.

TEKST: ELIN TOFT OG RETORIKKBYRÅET FOTO: REDD BARNA OG RETORIKKBYRÅET

Redd Barna har tidligere påvirket Oljefondet til å gå i dialog med de største selskapene for å få endret den aggressive markedsføring av morsmelkerstatning, særlig i fattige land. Nå ber vi norske investorer og pensjonsleverandører om å gjøre det samme.

Morsmelkerstatning er livsviktig når mor ikke kan eller ikke ønsker å amme, men det bør ikke dyttes på de som ikke trenger det. I land med dårlig hygiene og begrenset tilgang på rent vann, kan flaskekaming være direkte skadelig, det kan

rett og slett være dødelig. Da er det uetisk av de store produsentene å drive aggressiv markedsføring av produktene sine, mener Redd Barna.

GJENNOMSLAG HOS OLJEFONDET

For to år siden fikk Redd Barna fullt gjennomslag hos en av de største investorene, Statens Pensjonsfond Utland, til vanlig omtalt som Oljefondet.

– Oljefondet har lyttet til oss. De har gått inn i dialog med selskapene som produserer morsmelkerstatning, og det er et

DETTE ER SAKEN

Mødre i fattige deler av verden blir lurt til å bruke morsmelkerstatning framfor å amme. Dette har alvorlige konsekvenser for barns liv og helse. Samtidig tjener norske banker og pensjonsleverandører store penger på en morsmelkerstatningsindustri i enorm vekst. Redd Barna har tidligere påvirket Oljefondet til å gå i dialog med de største selskapene om den aggressive markedsføringen av morsmelkerstatning. Dette er selskaper som oljefondet har investeringer i. Nå ber vi norske investorer og pensjonsleverandører om å gjøre det samme.

MILLIARDINDUSTRI

- Amming kunne ha reddet 823 000 barn hvert år.
- Pulvermelk-industrien øker åtte ganger raskere enn befolkningsveksten i verden
- Det globale markedet for morsmelkerstatning hadde i 1998 en verdi på knappe 15 milliarder dollar. I 2014 økte det til nesten 45 milliarder dollar. I 2018 lå den på over 61 milliarder dollar. I 2025 er den forventet å fordoble seg. I rapporten «Don't Push it» så Redd Barna nærmere på disse selskapene: Nestlé, Danone, Abbott, Kraft-Heinz, Reckitt-Benckiser og Friesland Campina.

«I mange fattige land markedsføres morsmelkerstatning veldig aggressivt, både i butikker og av helsearbeidere.»

LISA BRODSHAUG, REDD BARNA

viktig skritt i riktig retning, forteller Lisa Brodshaug.

– Mange investorer er opptatt av etiske vurderinger, men ser kanskje litt for snevert på hva det kan være. Klima og barnearbeid er viktige og opplagte saker. Men de indirekte konsekvensene av melkepulver er også veldig viktig å få fokus på. Investorer kan gjøre noe gjennom sitt eierskap i selskapene.

– Skal de trekke seg ut?

– Nei, vi ønsker at de heller skal bruke eierskapsmakten sin. Vi ber om dialog. Hvis en investor mener alvor med at de er ansvarlige og opptatt av menneskerettighetene, er det åpenbart at aggressiv markedsføring er en tematikk de må ta opp med selskapene.

– Morsmelkerstatning er ikke som et hvilket som helst annet ernæringsprodukt. Derfor har WHO laget retningslinjer for markedsføring. Vi ser en stor motvilje hos selskapene til å rette seg etter dem, og det mener vi er uetisk.

AGGRESSIV MARKEDSFØRING

Lisa Brodshaug understreker at Redd Barna ikke er imot morsmelkerstatning i seg selv. – Morsmelkerstatning kan være livsviktig. Men i mange fattige land markedsføres morsmelkerstatning veldig aggressivt, både i butikker og av helsearbeidere. Gravide og nybakte foreldre får utdelt gratisprøver, gjerne sammen med informasjon om at babyen bør få morsmelkerstatning for å få riktig næring - kanskje også høyere intelligens. Det er ikke bare feil, det kan være dødelig.

– For et barn som ikke ammes er risikoen for å dø av diaré fem ganger høyere enn for et barn som ammes. Selskapenes aggressive markedsføring er et brudd på barns grunnleggende rett til overlevelse og god helse, sier Brodshaug.

I DIALOG MED SELSKAPENE

Oljefondet er verdens største statlige in-

- Vi ble rådet til å kjøpe morsmelkerstatning, og kjøper omtrent seks bokser i måneden. Nå har vi ikke råd til tjener ikke mer enn 35-55 dollar i måneden. En boks morsmelkerstatning koster 10 dollar.

«Det er et spesielt ansvar som hviler på Oljefondet.»

KALLE MOENE, PROFESSOR VED UNIVERSITETET I OSLO.

vesteringsfond, og eier i snitt 1,5% av alle børsnoterte selskaper i verden. Det forvalter det norske folks felles midler, bygd opp av overskuddet fra olje- og gassinntektene våre.

Oljefondet har startet eierskapsdialog med de ti største morsmelkerstatnings-selskapene, og det gjorde de etter at Redd Barna gjorde dem oppmerksom på saken.

Oljefondet har et forventningsdokument for barns rettigheter, og det er dette dokumentet som ligger til grunn når Oljefondet nå prøver å stille selskapene til veggs: Se her – dere bryter våre forventninger om å ivareta barns rettigheter. Når Oljefondet går foran, er det et sterkt signal til andre investorer om å operere etisk.

PÅGÅENDE SELSKAPER

Som nybakt mamma fikk Saron Chem (bildet) fra Kambodsja oppleve hvor pågående selskapene er. Allerede før fødselen anbefalte legen hennes å bruke morsmelkerstatning av et spesielt merke. – Da jeg var gravid i femte måned oppsøkte jeg en klinikk for å ta ultralyd. Da fikk jeg en gratis boks med morsmelkerstatning fra dem som jobbet der, og de fortalte meg hvor viktig det er å bruke dette pulveret, sier Saron.

DETTE KAN DU GJØRE

Skriv under på Redd Barnas opprop. Du finner det her: [Reddbarna.no/morsmelk](https://reddbarna.no/morsmelk)

å sende barna på skolen, forteller Souss May Smass fra Kambodsja. Hun og mannen har bare strøarbeid og

ÅRVÅKNE INNBYGGERE

– Det er et spesielt ansvar som hviler på Oljefondet, sier Kalle Moene, professor i økonomi ved universitetet i Oslo.

– Oljefondet er en helt spesiell type institusjon som kommer fra et helt spesielt land. Hva Oljefondet mener har betydning for andre investorer, og når Oljefondet sier noe blir det lagt mer vekt på enn når en rik kapitalist fra Latin-Amerika sier noe av det samme.

– Dersom det skal følges opp i praksis, forteller Moene, må hvert enkelt land ha årvåkne innbyggere, gjerne sosialt organisert i det sivile samfunn, som følger med. Er det slik at disse forventningene følges opp, og gjør Oljefondet selv nok til å legge

makt bak de kravene de har stilt i forventningsdokumentene, spør Moene.

OG SÅ ER DET OSS – KUNDENE

– Hva kan vi vanlige folk gjøre?

– Kundene, du og jeg, kan stille våre banker og pensjonsforvaltere til veggs. Det er her underskriftskampanjen kommer inn. Vi skal vise at vi ikke godtar at pengene våre investeres i skitten industri, sier Brodshaug.

Nå jobber Redd Barna systematisk med å få med flere investorer. KLP, DNB, Storebrand og Nordea har allerede tatt tak i saken, og Redd Barna håper flere vil følge etter.

– Det er svært gledelig at disse aktørene

har tatt ansvar. Vi håper flere får øynene opp for hvor viktig denne saken er, og vil bruke underskriftene til å legge ytterligere press på de norske investorene, sier Lisa Brodshaug.

– Mødrene som gir barna sine morsmelkerstatning er ikke dumme. Helsearbeiderne som anbefaler dem det er ikke kyniske. Fondsforvalterne som investerer i selskapene er ikke hjerteløse. Det er til sjuende og sist de store selskapene som sitter med ansvaret. Når de ikke tar det ansvaret, må vi som sivilsamfunn reagere.

Redd Barnas arbeid med morsmelkerstatning er støttet av Bill & Melinda Gates Foundation. ●

KAN PÅVIRKE SELSKAPER I RIKTIG RETNING

– Den innsikten Redd Barna sitter med om hva som foregår på bakken, gjør at KLP kan gjøre en bedre jobb i forhold til bedrifter vi er i dialog med, sier Kiran Aziz i KLP.

– Det er ikke sånn at det å stille krav til etisk drift i en bedrift innebærer mindre avkastning, sier Kiran Aziz i KLP.

– Skal du ha avkastning, er du helt avhengig av ansvarlig drift og en bærekraftig økonomisk aktivitet over tid.

KLP forvalter pensjonspenger gjennom investeringer i selskaper som har en rolle å spille, og har derfor et ansvar for å påse hvordan de påvirker samfunnet, forklarer Kiran Aziz.

– KLP bruker sin eierposisjon til å påvirke selskapene i riktig retning. Det gjør vi ved å gå i dialog med selskapene som produserer og selger morsmelkerstatning.

INNSIKT PÅ BAKKEN

Barns rettigheter er et viktig fokusområde for KLP, forklarer Aziz.

– Våre eiere og kunder har en klar forventning om at vi skal bidra til at verden blir et bedre sted, sier hun.

– Markedsføringen av morsmelkerstatning er en sak vi ønsker å se endring på, sier hun videre.

– Vi er klar over problemstillingen og har jobbet med å ha en dialog med morsmelk-selskapene en god stund. Det er som følge av Redd Barnas rapport «Don't push it» fra 2018, som forteller at flere av de store produsentene av morsmelkerstatning har en markedsføring som avviker fra anbefalingene fra Verdens Helseorganisasjon. Vi har sett at de

ulike selskapene har en ganske ulik tilnærming når det kommer til denne problemstillingen, og det forteller oss at det fortsatt er en vei å gå før man er i mål.

– Hvordan har Redd Barna bidratt i dette arbeidet?

– Det å være en ansvarlig investor betyr at du skal lytte til mange interessenter. Det er her Redd Barna kommer inn med informasjon som vi er avhengig av for å få et riktig bilde av saken. Den innsikten Redd Barna sitter med om hva som foregår på bakken, gjør at KLP kan gjøre en bedre jobb i forhold til bedrifter vi er i dialog med. Når det gjelder melkepulver-bedriftene gir det oss viktig informasjon og et ansikt i diskusjoner som ellers kan bli ganske fjerne, sier Aziz. Hun legger til at barn er et fokusområde for KLP og at dette gjør Redd Barna til en særlig relevant samarbeidspartner for KLP.

KUNNSKAP OG STORTAKHØYDE

Når Aziz skal trekke fram noen særlig positive sider ved samarbeidet, er det fagkunnskapen og den gode dialogen med Redd Barna hun nevner først. Hun setter pris på at det er forståelse for hverandres posisjon, og at det er rom for ulike meninger, og forteller om en åpen og ærlig dialog med stor takhøyde.

– Vil du anbefale andre store bedrifter å samarbeide med Redd Barna?

– Ja, absolutt! Jeg opplever Redd Barna som profesjonell og med respekt for andres roller. Redd Barnas medarbeidere er veldig profesjonelle. Vi jobber mot samme mål, men fra ulike ståsted. Da er det viktig å kunne forstå hverandre, men samtidig utfordre hverandre. Og når det kommer til stykket, er vi avhengige av hverandre. ●

GIR BEDRIFTER RÅD OM ANSVARLIG FORRETNINGSFØRSEL

Redd Barnas arbeid er basert på FNs Barnekonvensjon og vår rådgivning tar utgangspunkt i Children's Rights and Business Principles. Vi bistår bedrifter i å ta ansvar for barns behov og rettigheter og utvikler strategiske partnerskap. Ledende selskap øker sitt positive sosiale fotavtrykk samtidig som de reduserer sitt negative klimaavtrykk. Fokus på globale bærekraftsmål og aktivt samfunnsansvar gir konkurransekraft.

Barn utgjør en tredjedel av verdens befolkning og hundre prosent av fremtiden. Det som er bra for barn er også bra for planeten og menneskeheten.

– Barns rettighetsagenda er en perfekt guide for langsiktig bærekraftig virksomhet og Redd Barna kan bistå din bedrift i å operasjonalisere deres samfunnsansvar, sier Bodil Svein Berggren i Redd Barnas næringslivsseksjon. Vi ønsker flere bedrifter velkommen til å samarbeide med oss. Ved interesse, ta kontakt på bedrift@reddbarna.no.

PÅ NETT MED REDD BARNA

Har du ris, ros, spørsmål eller kommentarer til Redd Barnas arbeid?

Vi vil gjerne høre fra deg! Følg og lik oss på sosiale medier, si din mening og del saker du mener er viktige med andre. Her er noe av det som har skjedd på våre på Facebook-, Twitter- og Instagram-sider siden sist:

INSTAGRAM

reddbarna – Hva får du om du blander dårlig hygiene og urent vann i morsmelkerstatningen? Et sykt barn. Norske investorer bruker DINE penger på selskaper som aggressivt markedsfører morsmelkerstatning i fattige deler av verden.

reddbarna – Tiden er inne for å ta ansvar for barn i Moria og i de greske flyktningleirene. Si klart ifra til regjeringen: slutt å vente, begynn å hente!

TWITTER

Redd Barna @ReddBarna
I dag er det 3 år siden grusomme overgrep begått av Myanmars militære tvang 700 000 rohingyær på flukt. 100 000 barn har siden blitt født i flyktningleirene i skur av bambus og plast. Norge må jobbe for en rask og bærekraftig løsning på konflikten. [#EriksenSøreide](#)

Redd Barna @ReddBarna
Vårt nødhjelpsteam er på plass i Beirut for å redde barns liv. «Denne hendelsen kunne ikke kommet på et verre tidspunkt, og har rammet de som allerede led av effekten av [#covid19](#) krisen og den økonomiske nedgangen.»

FACEBOOK

Redd Barna //
Alle barn har rett til ikke å bli diskriminert – likevel skjer rasisme hver dag, selv her i Norge. Hør Meazas historie.

Redd Barna // Årevis med viktig arbeid og distribusjon av vaksiner fra både organisasjoner som Redd Barna og fra helsemyndigheter, har betalt seg. Nå er hele det afrikanske kontinentet erklært fritt for sykdommen polio, ifølge den Regionale Afrikanske Sertifiseringskomisjonen ARCC. Gruppen ble opprettet av Verdens helseorganisasjon (WHO).

LINKEDIN

Redd Barna @ReddBarna
Sammen med HumAK samarbeider [#ReddBarna](#) om prosjektet «Rullende rettsaler for barn» i Malawi. Gjennom å etablere mobile rettslokaler beskytter vi barnrelaterte lover ved å fremskynde saker som omhandler barneekteskap og seksuelle overgrep. Slik kan vi sikre at barns rettigheter i Malawi blir opprettholdt.

HER ER VI:

@reddbarna
@reddbarna_foto

www.facebook.com/
reddbarna

www.twitter.com/
reddbarna

redd_barna

www.reddbarna.no

«9,7 millioner barn kan bli tvunget ut av skolen for alltid i løpet av utgangen av året. Dette er dessverre et forsiktig anslag. Vi frykter at de reelle tallene er enda høyere.»

BIRGITTE LANGE

REDD BARNA MENER

ERNA SOLBERG MÅ TA GLOBALT LEDERSKAP

13 år gamle Ronald (i midten) og brødrene hans har fått pakker med skolemateriell fra Redd Barna. Dette skal hjelpe dem med å holde i gang læring mens skolen foreldrene (bak) er takknemlige for hjelpen de får til å holde i gang hjemmeskole. Foto: Alun McDonald / Redd Barna

Det er ett spørsmål som har opptatt oss i Redd Barna denne våren: hvordan koronakrisen rammer barn rundt omkring i verden.

Vi står overfor en global utdanningskrise uten historisk sidestykke. Over hele verden har barn ikke hatt noen tilgang til undervisning i over et halvt år. I Norge kom tross alt barna tilbake til skolen igjen etter en periode med nedstenging.

På det meste sto 1,6 milliarder barn og unge uten skole. Noe lignende har aldri skjedd tidligere. Fremdeles er over 1 milliard barn og unge i 106 land rammet av stengte skoler. Av dem står om lag halvparten uten tilbud om hjemmeundervisning som alternativ til normal skole. Tallene er helt uvirkelige og vanskelige å ta inn.

De generelle faktorene som holder barn borte fra skolen er blitt forverret under covid-19-pandemien.

Det har i mange land kommet kraftige budsjettkutt, omprioriteringer av midler til helse/smittevern-respons og økende fattigdom. Og som så mange ganger tidligere: livene og hverdagen til de fattigste og mest marginaliserte barna, de som allerede før pandemien sto bakerst i køen, blir mest negativt påvirket. Noen familier ser ikke noen annen mulighet enn å ta barna ut av skolen slik at de kan arbeide og skaffe inntekter.

Det er også et trist faktum at noen familier ser seg nødt til å gifte bort sine unge for å få færre munnar å mette. Ifølge FNs befolkningsfond risikerer så mange

som 13 millioner barn å bli giftet bort som følge av pandemien. Av disse er jenter mest utsatt. Jo lenger jentene er borte fra skolen, jo vanskeligere er det å få dem tilbake. Det viktigste enkelttiltaket for å forhindre barneekteskap er å sikre at jenter går på skolen så lenge som mulig.

9,7 millioner barn kan bli tvunget ut av skolen for alltid i løpet av utgangen av året. Dette er dessverre et forsiktig anslag. Vi frykter at de reelle tallene er enda høyere.

Når skolene stenger ned, stenges også tilgangen på trygghet i hverdagen. I likhet med Norge, har mange barn i verden fått det vanskeligere hjemme etter at skolene lukket dørene. I India mottok en hjelpelinje for barn 92 000 henvendel-

deres er stengt. Hver dag samler guttene seg rundt familiens radio for å få undervisning. Læreren (bak t.v.) og

ser om vold i hjemmet i løpet av de første elleve dagene landet var stengt ned. På Filippinene har myndighetene rapportert om en tredobling av saker hvor barn har blitt utsatt for seksuell utnyttelse og misbruk på internett etter at landet ble koronastengt, mens i Chile har antallet registrerte tilfeller av vold i hjemmet økt med 60 prosent siden mars. I tillegg har nærmere 346 millioner barn mistet tilgangen til det eneste næringsrike måltidet de får i løpet av dagen: skolelunsjen.

Alt dette forteller om hvor viktig skolen er for barn, og at dette ikke bare er knyttet til læring.

Det sies med rette at en investering i barns utdanning er en investering i både barnas og fellesskapets framtid. Vi har

ikke råd til å tape denne kampen. Vi har ikke råd til å tape en hel generasjon.

Redd Barna mener at 35 milliarder dollar må stilles til rådighet av Verdensbanken for økt finansiering av utdanning. Nasjonale myndigheter må sette finansiering av utdanning på agendaen i den generelle Covid-19 responsen. Jeg håper Norge ved statsminister Erna Solberg kan gå foran på dette området og ta et globalt lederskap for å sikre at ikke en hel generasjon mister utdanning og skole.

Hilsen
Birgitte Lange
generalsekretær i
Redd Barna

TAKK TIL VÅRE HOVEDSAMARBEIDSPARTNERE

accenture

Støtter Redd Barna globalt med å etablere opplæringsprogrammer og bruke ny teknologi for at ungdom kan få kunnskapen de trenger for å komme seg i jobb.

BDO

Støtter Redd Barnas arbeid med utdanning, samt vårt arbeid i Norge. I tillegg bidrar BDO med pro bono-arbeid.

Dressmann

Støtter tilgang til utdanning for barn og unge i Dhaka i Bangladesh.

Let's Build

Støtter utdanning for barn og unge i Etiopia og Uganda.

Wiersholm

Støtter Redd Barnas arbeid for barns rettigheter. Advokatfirmaet bidrar med juridisk kompetanse, pro bono arbeid og prosjektstøtte.

SAMARBEIDSPARTNERE

**clas
ohlson**

**Cultura
Bank**

essity

**finans
FORBUNDET**
DNB

**IKANO
BANK**

IKEA

Kantega

LERØY

M
MALLING & CO

MOELVEN

N
norstat

NYCO/PLUS

postkom
Norsk Post- og Kommunikasjonsforbund

KAMPANJEPARTNERE

**CAPPELEN
DAMM**

**DISCOVERY
NETWORKS
NORWAY**

eu florist

HUMAK
HUMANITÆRE HJESANTERNAJEN

MedHum

SPRELL

100 GANGER TIL TOPPS FOR ANDRE BARN!

Siden mars i år har Leon Riera (8) gått hundre ganger opp og ned Løvstakken i Bergen. Dette byfjellet er 477 meter høyt, så åtteåringen har til sammen gått 47 700 høydemeter, noe som tilsvarer rundt 20 turer opp og ned Galdhøpiggen!

Da Leon begynte med turene sine, opprettet faren en innsamlingsaksjon på Facebook der familie, venner og andre kunne heie på og støtte gutten. Målet var å samle inn 10 000 kroner, og det ble fort nådd. – Jeg hadde lyst å hjelpe noen

barn, og samle inn penger til Redd Barna. Dette var min måte å gjøre det på, forteller åtteåringen. I midten av september nådde han målet om 100 turer. Det ble feiret med velfortjent sjampanjebus på toppen.